

Aplikace správního řádu na úseku přestupků a správních deliktů v dopravě

Petra Frýbertová

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra FRÝBERTOVÁ**
Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Aplikace správního řádu na úseku přestupků
a správních deliktů v dopravě**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Uvedte základní zásady činnosti veřejné správy charakteristické pro správní trestání.
- Analyzujte jednotlivé fáze přestupkového řízení a řízení o správním deliktu z hlediska jejich možných společných a rozdílných rysů.

II. Praktická část

- Na konkrétním příkladu demonstруйте základní charakteristické rysy typické pro správní trestání z hlediska procesu.
- Na základě získaných poznatků zhodnoťte stávající právní úpravy a formulujte doporučení k nápravě.

Závěr

Rozsah práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. Přestupkové řízení. Praha: LINDE, 2005. 697 s. ISBN 80-7201-567-2.
[2] ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V. Přestupkové právo. Praha: LINDE, 2006. 489 s. ISBN 80-7201-596-6.
[3] MATES, P. a kol. Základy správního práva trestního. Praha: C. H. Beck, 2008. 210 s. ISBN 978-80-7179-806-4.
[4] ONDRUŠ, R. Správní řád. Praha: LINDE, 2005. 520 s. ISBN 80-7201-523-0.

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 6. dubna 2010
Termín odevzdání bakalářské práce: 21. května 2010

Ve Zlíně dne 6. dubna 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- Odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 20.5.2010

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem této bakalářské práce je poukázání na praktické využití správního řádu v oblasti přestupků a správních deliktů v dopravě. Úvod je zaměřen nejen na základní zásady činnosti veřejné správy, které jsou pro správní trestání charakteristické, ale také na jednotlivé fáze správního řízení. Závěr práce se týká především procesních úkonů.

Klíčová slova: zásady správního řízení, správní akt, správní trestání, správní delikt, přestupek, sankce, rozhodnutí o přestupku

ABSTRACT

The aim of this Bachelor thesis is the practical application of administrative regulations in the area of violations and administrative violations in traffic. Home is focused not only on the basic principles of public administration, which is characteristic for administrative punishment, but also at various stages of administrative proceedings. Conclusion deals primarily procedural acts.

Keywords: principles of administrative procedure, management act, administrative punishment, administrative violation, offense, sanctions, decisions on offense

V první řadě bych ráda poděkovala JUDr. Janě Jurníkové, Ph.D., vedoucí mé bakalářské práce, za profesionální přístup a odbornou metodickou pomoc. Velký dík patří rovněž kolektivu oddělení přestupkového řízení Městského úřadu v Břeclavi, který mně v rámci konzultačních sezení poskytl pro zpracování dané problematiky dostatek názorů a cenných rad.

Motto:

Největším lákadlem ke špatným skutkům je naděje na beztrestnost.

Cicero

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10	
I	TEORETICKÁ ČÁST	11
1	ZÁKLADNÍ ZÁSADY ČINNOSTI VEŘEJNÉ SPRÁVY CHARAKTERISTICKÉ PRO SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ.....	12
1.1	OBECNÉ VYMEZENÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY.....	12
1.1.1	Veřejná moc	12
1.2	SPRÁVNÍ PRÁVO	13
1.2.1	Objektivní správní právo.....	13
1.2.2	Subjektivní správní právo	13
1.3	SPRÁVNÍ PRÁVO PROCESNÍ	14
1.4	SPRÁVNÍ PRÁVO TRESTNÍ.....	14
1.5	SPRÁVNÍ ŘÁD A JEHO ZÁSADY	14
1.6	OSTATNÍ ZÁSADY VÝZNAMNÉ Z HLEDISKA SPRÁVNÍHO TRESTÁNÍ.....	20
2	ANALÝZA SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ O PŘESTUPKU A ŘÍZENÍ O SPRÁVNÍM DELIKTU V DOPRAVĚ	21
2.1	VYMEZENÍ SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ.....	21
2.1.1	Obecné správní řízení.....	22
2.1.2	Zvláštní správní řízení.....	22
2.2	VYMEZENÍ POJMU „SPRÁVNÍ DELIKT“	22
2.3	VYMEZENÍ POJMU „PŘESTUPEK“	23
2.4	POSTUP PŘED ZAHÁJENÍM ŘÍZENÍ.....	24
2.4.1	Přijímání podnětů k zahájení řízení	24
2.4.2	Podání vysvětlení	25
2.4.3	Zajištění důkazu	26
2.4.4	Postoupení věci	27
2.4.5	Odložení věci	28
2.5	PRŮBĚH ŘÍZENÍ V PRVNÍM STUPNI O DOPRAVNÍM PŘESTUPKU A SPRÁVNÍM DELIKTU	29
2.5.1	Zahájení řízení.....	29
2.5.2	Dokazování	32
2.5.3	Vydání správního rozhodnutí.....	37
2.5.4	Zápis bodů do bodového hodnocení v registru řidičů.....	43
II	PRAKTICKÁ ČÁST	44
3	APLIKACE ZÁKLADNÍCH RYSŮ SPRÁVNÍHO TRESTÁNÍ Z HLEDISKA PROCESU	45
3.1	PRAKTICKÁ STUDIE	45
3.1.1	Předběžné opatření – řízení o zadržení řidičského průkazu.....	46
3.1.2	Zahájení správního řízení o přestupku a předvolání obviněného k ústnímu jednání	47
3.1.3	Ustanovení soudního znalce správním orgánem.....	49

3.1.4	Dokazování znaleckým posudkem.....	50
3.1.5	Předvolání svědků	52
3.1.6	Podání svědecké výpovědi	53
3.1.7	Průběh ústního jednání – sepsání protokolu s obviněným	53
3.1.8	Vydání rozhodnutí o přestupku	54
3.1.9	Právní účinky rozhodnutí o přestupku	57
3.1.10	Zapsání bodů do bodového hodnocení na základě pravomocného rozhodnutí	57
4	ZHODNOCENÍ PLATNÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ VZTAHUJÍCÍCH SE K ŘEŠENÍ DOPRAVNÍCH PŘESTUPKŮ VE SPRÁVNÍM ŘÍZENÍ	58
4.1	PŘEKÁŽKY PŘI DORUČOVÁNÍ PÍSEMNOSTÍ	58
4.1.1	Doručování v řízení o zadržení řidičského průkazu.....	59
4.1.2	Doručování písemností ve správním řízení.....	59
4.2	DOKAZOVÁNÍ – JEDNOZNAČNÉ PROKÁZÁNÍ OVLIVNĚNÍ ALKOHOLEM PŘI ŘÍZENÍ VOZIDLA.....	61
4.3	LHŮTA PRO VYŘÍZENÍ PŘESTUPKU	62
4.4	ODEČÍTÁNÍ BODŮ Z BODOVÉHO HODNOCENÍ	63
4.5	SUBJEKTY VYKONÁVAJÍCÍ AGENDU DOPRAVNÍCH PŘESTUPKŮ.....	63
	ZÁVĚR.....	64
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	66
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	68
	SEZNAM PŘÍLOH.....	69

ÚVOD

Pro zpracování bakalářské práce jsem si téma z oblasti správního práva vybrala nejen proto, že mě tento specifický úsek zajímá, ale zejména pak z důvodu, že se s danou problematikou setkávám v rámci své úřední činnosti. Již od roku 2004 vykonávám na odboru správních věcí a dopravy Městského úřadu v Břeclavi agendu související s řešením dopravních přestupků a jiných správních deliktů. Jsem přesvědčená, že znalosti z praxe jsou tím nejlepším motivem pro zhotovení práce obdobného charakteru.

V teoretické části se zaměřím nejen na základní pojmy a podstatné charakteristiky související s činností veřejné správy, ale také na zásadní principy typické pro správní trestání. Dalším záměrem této práce je seznámit čtenáře s jednotlivými fázemi správního řízení, přičemž pozornost budu z hlediska společných a rozdílných rysů věnovat především přestupkovému řízení a řízení o správních deliktech v dopravě.

Pro hlubší pochopení dané problematiky budu získané poznatky následně aplikovat na konkrétní příklad z praxe. V případové studii se budu snažit detailně nastítnit procení úkony, podle kterých správní orgány postupují v řízeních souvisejících se správním trestáním. V praktické části dále neopomenou zmínit důležité právní předpisy a metodická stanoviska vztahující se k dané oblasti. V neposlední řadě pak upozorním na problematiku stávající právní úpravy a na základě svých poznatků a znalostí navrhnou doporučení k nápravě.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ ZÁSADY ČINNOSTI VEŘEJNÉ SPRÁVY

CHARAKTERISTICKÉ PRO SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ

Jak již samotný název předmětného bloku napovídá, výkon působnosti subjektů v oblasti veřejné správy je řízen specifickými pravidly, jež jsou zakotveny v zákonných ustanoveních konkrétních právních předpisů. Než ale dojde k přiblížení těchto principů, je na místě objasnit nejprve několik pojmů a definicí souvisejících s činností veřejné správy.

1.1 Obecné vymezení veřejné správy

Pojem veřejná správa nemá ústavní ani zákonnou definici, přesto řada předpisů termíny veřejná správa či orgán veřejné správy používá.¹ Všeobecně se veřejnou správou rozumí správa veřejných záležitostí, jež je realizována jako projev výkonné moci ve státě. Pro tuto výkonnou moc je charakteristické, že se jedná zejména o moc veřejnou, kterou disponuje nejen stát, ale také ostatní subjekty povolané ke správě veřejných záležitostí. V souvislosti s uvedeným je možné konstatovat, že veřejná správa je ústředním pojmem práva správního.

1.1.1 Veřejná moc

Veřejná moc, jejíž výkon představuje právě veřejná správa, se dělí na moc státní a na zbývající veřejnou moc. Tato zbývající veřejná moc, která je státem v příslušném a přiměřeném rozsahu svěřena subjektům nestátního charakteru ke správě veřejných záležitostí (prakticky se jedná zejména o subjekty územní samosprávy, vykonávající specifickou formu správy státu), je však od ní v jistém smyslu odvozena a nemůže s ní být v rozporu. V daném smyslu má i tato veřejná moc svůj základ ve státní moci, má s ní určité společné znaky a projevuje se jako decentralizovaná státní moc², jejíž subjekty společně se státem zabezpečují správu státu, jakožto veřejnou správu.³

¹ BRŮNA, M. *Veřejná správa : (po 1. lednu 2003)*, str. 3.

² Decentralizací státní moci se rozumí přenesení veřejné moci ze státu na nižší subjekty, tj. veřejnoprávní korporace.

³ KADEČKA, S., PRŮCHA, P. *Správní právo - obecná část*, str. 6.

1.2 Správní právo

Správní právo jako celek je v České republice všeobecně považováno za ucelené a jednotné odvětví právního řádu, resp. odvětví práva. Uvedené odvětví se vyznačuje tím, že jde o souhrn norem správního práva, jež jsou obsaženy v četných právních předpisech různé právní síly a jejichž posláním je upravovat chování a postavení subjektů ve vztazích, které vznikají a probíhají v souvislosti s postavením a realizací veřejné správy.⁴

Správní právo, jako jeden ze subsystemů právního řádu, je silně spjato s organizací a činností veřejné správy, neboť jeho úprava se týká rozsáhlé organizující mocensko-ochranné činnosti orgánů státu a veřejnoprávních korporací. Právní úprava, která je správním právem představována, má přitom mocensko-regulační charakter. Pro správní právo je typické, že je realizováno nařizovacím způsobem a z mocenských pozic.⁵

1.2.1 Objektivní správní právo

Objektivním správním právem se rozumí objektivní veřejné právo, jež je představováno souborem norem správního práva. Jde o vymezení správního práva v obecném, formálním slova smyslu. Objektivním správním právem je správní právo *de lege lata*.⁶

1.2.2 Subjektivní správní právo

Subjektivní správní právo je subjektivní veřejné právo, které je představováno jako obsah objektivního veřejného práva. Jedná se o vyjádření správního práva v konkrétním, obsahovém slova smyslu. Subjektivní veřejné právo přichází ve dvou formách, a to jako subjektivní veřejné oprávnění a subjektivní veřejná povinnost. Subjektivní veřejné oprávnění se jeví jako možnost chování určitého subjektu, subjektivní veřejná povinnost pak nutnost chování určitého subjektu, v obou případech jako obsah objektivního veřejného práva. Subjektivním správním právem se pak rozumí správní právo *de lege applicata*.⁷

⁴ SKULOVÁ, S. a kol. *Správní právo procesní*, str. 13.

⁵ KADEČKA, S., PRŮCHA, P. *Správní právo - obecná část*, str. 13.

⁶ KADEČKA, S., PRŮCHA, P. *Správní právo - obecná část*, str. 13-14.

⁷ KADEČKA, S., PRŮCHA, P. *Správní právo - obecná část*, str. 14.

1.3 Správní právo procesní

Správní právo jako odvětví, s jehož předmětem úpravy je spjata velké množství speciálních právních předpisů a v nich obsažených norem správního práva, je vnitřně poměrně výrazně členěno a strukturováno. V tomto smyslu zaujímá velice významné postavení část procesněprávní, která zahrnuje zejména problematiku obecné a zvláštních úprav tzv. správního řízení. Správní právo procesní jako subsystém správního práva vykazuje všechny obecné znaky charakteristické pro správní právo jako celek. Mimo to zcela logicky obsahuje i určité diferenční znak, které umožňují jeho relativní subsystémové vyčlenění v rámci správního práva jako celku. Při vymezení správního práva procesního se zpravidla zdůrazňuje, že tato oblast práva upravuje, či zejména upravuje, procesněprávní postavení subjektů tzv. správního řízení, jakož i vlastní procesněprávní postup při rozhodování o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech tzv. účastníků správního řízení, konaného před orgánem veřejné správy. Pohled na předmět právní regulace správního práva procesního v režimu platné právní úpravy však ukazuje, že z procedurálního hlediska předmětné právní normy neupravují jen postupy při tzv. správním řízení, ale že upravují i řadu nejrůznějších postupů, které tuto povahu nemají.

1.4 Správní právo trestní

Správní právo trestní je nutno charakterizovat jako subsystém správního práva, jež zahrnuje právní úpravu základů a následků správně právní odpovědnosti či jinak řečeno odpovědnosti za správní delikty. Při uplatňování správně právní odpovědnosti vystupuje správní orgán jako reprezentant veřejné moci, a proto je jeho postavení nadřazené vůči ostatním subjektům.⁸

1.5 Správní řád a jeho zásady

Právní úprava zahrnující regulaci správního práva procesního je v rozhodující míře upravena v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění doplňků a novel (dále jen „správní řád“). Tento zákon je základním procesním předpisem, který upravuje správní řízení

⁸ KADEČKA, S., PRŮCHA, P. *Správní právo - obecná část*, str. 63.

v obecné rovině. Nabyl účinnosti dne 1. 1. 2006 a nahradil tak značně zastaralý zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů. Nový správní řád se na rozdíl od toho předchozího neomezuje pouze na samotné správní řízení, ale jeho rozsah úpravy je mnohem širší, neboť poměrně detailně upravuje i jiné druhy činností správních orgánů mimo správní řízení, o čemž nakonec svědčí i samotné členění správního řádu.

Správní řád upravuje především postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků⁹ a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy a řízení před nimi.¹⁰

Správní řízení, ať již v úpravě obecné či zvláštní, je založeno na určitých základních zásadách, kterými je ovládán celý jeho průběh. Jedná se o následující principy:

- zásada zákonnosti,
- zásada správního uvážení,
- zásada ochrany dobré víry,
- zásada subsidiarity,
- zásada ochrany veřejného zájmu, nestranného postupu a legitimního očekávání,
- zásada materiální pravdy,
- zásada veřejné správy jako služby,
- zásada preference smírného řešení rozporů,
- zásada procesní ekonomie,
- zásada rovnosti dotčených osob a povinnosti správního orgánu tuto zásadu garantovat,
- zásada rámcově jednotného postupu,
- zásada dobré správy,

⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění doplňků a novel, dále zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění doplňků a novel, dále zákon. č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ ONDRUŠ, R. *Správní řád : nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, str. 27.

- zásada dvouinstančnosti řízení,
- zásada písemnosti,
- zásada koncentrace řízení,
- zásada oficiality,
- zásada dispoziční,
- zásada litispendence,
- zásada res iudicata,
- zásada neveřejnosti,
- zásada volného hodnocení důkazů.

Charakter nejvýznamnějších zásad z pohledu správního trestání je přiblížen níže.

Zásada zákonnosti:

Zásada zákonnosti, rovněž také zásada legality, vycházející z čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, je konkrétně zaznamenána v ustanovení § 2 odst. 1 správního řádu.¹¹ Uvedené pravidlo upravuje postup orgánů veřejné správy ve správním řízení tím, že jim ukládá povinnosti postupovat vždy v souladu se zákony, ostatními právními předpisy a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.

V praxi to pak znamená, že je správní úřad vázán zákonem nebo normou vyšší právní síly, včetně závazných právních norem Evropské unie a ratifikovaných smluv.¹²

Povinnost vyplývající ze zásady legality nelze omezovat pouze na postup správních orgánů, ale je ji třeba chápat více do šířky, neboť zákony jsou povinny respektovat současně i další subjekty vystupující ve správním řízení (účastníci řízení, svědci, znalci, tlumočníci).

Zásada správního uvážení:

Po zásadě zákonnosti následuje zásada zákazu zneužití správního uvážení upravená v odstavci druhém zmiňovaného ustanovení § 2 správního řádu, která je jedním z pilířů

¹¹ ONDRUŠ, R. *Správní řád : nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, str. 31.

¹² ONDRUŠ, R. *Správní řád : nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, str. 32.

právního státu. Dle této zásady uplatňuje správní orgán¹³ svou pravomoc jen k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a též v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.¹⁴

Zásada správního uvážení je praktikována v tom smyslu, že správní úřad je při výkladu neurčitých pojmů a při aplikaci zákona v rámci jím stanoveného rozmezí výslovně vázán v první řadě gramatickým výkladem konkrétního zákonného ustanovení a záměrem zákonodárce. Závěrečným limitujícím kritériem, jež omezuje princip správního uvážení, jsou zásady hmotně a procesněprávní logiky. Je naprosto vyloučeno, aby správní orgán v rámci správního uvážení podsouval konkrétnímu ustanovení jiný význam, než který sledoval sám zákonodárce. Správní uvážení může do určité míry upravovat a korigovat ústřední správní úřad, a to prostřednictvím svých výkladových stanovisek a interní metodiky.¹⁵

Zásada subsidiarity:

Subsidiární působnost správního řádu je založena na té skutečnosti, že se správní řád a jeho jednotlivá ustanovení použijí obecně při postupu správních úřadů v oblasti veřejné správy ve všech zákonem výslovně neupravených případech, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak nebo pokud není výslovně stanoven odlišný postup. Zvláštní zákon pak může zcela jiným způsobem zakládat celý procesní režim a s ním i spojené některé procesní instituty. Správní řád má tedy podpůrný charakter a zvláštní právní úprava má před jeho uplatněním přednost.

Zásada materiální pravdy:

Ustanovení § 3 správního řádu, ve kterém je uvedený princip zakotven, do jisté míry přebírá základní zásadu správního řízení uvedenou ve správního řádu 71/1967 Sb. Stále platí, že je správní úřad povinen i bez návrhu provést veškeré důkazy nezbytné pro řádné zjištění stavu věci, ve které řízení vede. Na rozdíl od původní právní úpravy však zákonodárce jednoznačně formuluje, že povinnost správního úřadu řádně objasnit skutečný stav věci

¹³ Správní řád užívá pro všechny druhy subjektů vykonávajících veřejnou správu obecného označení „správní orgán“. Tento pojem je obsahově širší než termín „správní úřad“, který je na základě čl. 79 odst. 1 Ústavy ČR používán pro označení orgánů moci výkonné.

¹⁴ ONDRUŠ, R. *Správní řád : nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, str. 31.

¹⁵ ONDRUŠ, R. *Správní řád : nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, str. 33.

není absolutní a je významně korigována zejména principem hospodárnosti. Správní úřad tudíž nesmí provádět nadbytečné důkazy, které nejsou bezpodmínečně nutné, jen proto, aby vyhověl všem návrhům účastníků řízení nebo aby beze zbytku vyčerpal veškeré možnosti dokazování.¹⁶

Zásada procesní ekonomie:¹⁷

Tuto zásadu lze nazvat taktéž jako princip rychlosti a hospodárnosti správního řízení. V prvním případě se jedná především o zakotvení povinnosti správních orgánů vyřídit předloženou věc včas a bez zbytečných průtahů. Za zbytečné průtahy se pak považuje doba, kdy v řízení nebyl učiněn úkon, přestože učiněn být měl.

V druhém případě je pak správní orgán povinen postupovat tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady a aby byly dotčené osoby co možná nejméně zatěžovány. Správní úřad tedy nesmí opatřovat takové důkazy, které jsou nadbytečné a neúčelné. V případě, že to zákon výslovně neuloží, nesmí správní orgán svoji povinnost týkající se provádění dokazování přenášet na účastníky řízení tím, že je bude vyzývat k předložení listin či provedení důkazů, které je schopen provést sám. Obdobně lze dané ustanovení chápat jako zákaz předvolávání svědků k podání výpovědi v případě, že informace související s konkrétním případem jsou zprostředkované, případně jsou-li skutečnosti správním úřadem již prokázány. Jak již bylo výše přiblíženo, správnímu úřadu je v souvislosti se zásadou procesní ekonomie výslovně zakázáno žádat od účastníků řízení ty podklady pro správní rozhodnutí, které je správní úřad schopen opatřit si sám. Tam, kde je tedy možné takové údaje a skutečnosti získat z evidencí, které správní úřad sám vede nebo do kterých má z hlediska své působnosti autorizovaný přístup, je správní úřad povinen na žádost dotčených osob tyto údaje zajistit. V rámci shromažďování důkazů pro správní řízení má správní orgán právo žádat o informace z daných evidencí i z moci úřední. S přihlédnutím k tématu této práce se bude jednat například o výpis z registru řidičů, konkrétně pak o výpis z evidenční karty řidiče, nebo výpis z evidence motorových vozidel.¹⁸

¹⁶ ONDRUŠ, R. *Správní řád : nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, str. 35-36.

¹⁷ § 6 správního řádu

¹⁸ ONDRUŠ, R. *Správní řád : nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, str. 40-42.

Zásada dvouinstančnosti řízení:

Tato zásada patří mezi nejzákladnější a nejdůležitější, která mimo jiné vyplývá přímo ze znění zákona, poukazuje na to, že lze většinu správních rozhodnutí vydaných v prvním stupni napadnout řádným opravným prostředkem (tj. odvoláním či rozkladem). Na základě této skutečnosti pak napadené rozhodnutí podléhá přezkoumání odvolacím orgánem, tedy orgánem vyššího stupně, který jej může zrušit nebo změnit.

Zásada písemnosti:

Další neméně důležitá zásada správního řízení uvedená v § 15 odst. 1 správního řádu říká, že se jednotlivé úkony v řízení činí písemně, pokud to však zákon nestanovuje jinak, případně pokud to nevyklučuje povaha věci. Jednotlivé sdělení lze učinit i ústně, a to pouze v případě, že s tím přítomný účastník řízení bude výslovně souhlasit. Takové prohlášení musí být prokazatelné, a to například ve formě podepsaného záznamu, jež se zakládá do správního spisu. Pokud zákon nestanoví jinak, pak veškerá ústní sdělení, případně další sdělení provedená jinou než písemnou formou, budou ze strany správního orgánu poznamenány do spisu poznámkou, ve které bude popsán obsah sdělení a uveden jeho adresát.¹⁹

Zásada res iudicata:²⁰

Zákon nově, a to legislativním způsobem, upravuje obecně platnou zásadu „non bis in idem“ tedy „ne dvakrát v téže věci“. Přestože bylo dříve tuto překážku již rozhodnuté věci možné dovést ze základních zásad pro správní řízení, v novém správním řádu ji zákonodárce přímo upravil. V praxi lze uvedené pravidlo vysvětlit tak, že pokud správní úřad zjistí, že ve věci bylo již v minulosti jiným správním úřadem anebo soudem rozhodnuto, přičemž takovým rozhodnutím bylo založeno právo nebo uložena povinnost, o níž má být správní řízení vedeno, a to ze stejného důvodu a o téže osobě, věc odloží. V případě, že správní řízení již bylo zahájeno, celá věc bude zastavena.²¹

¹⁹ ONDRUŠ, R. *Správní řád : nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, str. 69.

²⁰ § 48 odst. 2 správního řádu.

²¹ ONDRUŠ, R. *Správní řád : nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, str. 177.

Zásada volného hodnocení důkazů:²²

Při hodnocení podkladů správního spisu pro vydání konečného rozhodnutí je nutností hodnotit všechny důkazy nejen jako samostatný celek, ale také na základě jejich vzájemných souvislostí. Správní orgán postupuje při hodnocení důkazů vždy podle správního uvážení, přičemž je povinen přihlédnout zejména k okolnostem jejich zjištění či opatření a dále i k součinnosti účastníků řízení při jejich shromažďování.²³

1.6 Ostatní zásady významné z hlediska správního trestání

Mezi další principy, které souvisí s trestáním ve správním řízení, patří zásady vycházející ryze z ústavního pořádku.

Zásada presumpce nevinny:

Tento princip týkající se trestněprávního řízení je primárně zakotven v čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Přestože řízení o přestupku či jiném správním deliktu není řízením ryze trestním, je nutno mít alespoň na mysli, že na základě správního rozhodnutí jsou z hlediska správního trestání dotčena práva a povinnosti účastníků řízení. Z uvedeného tedy vyplývá, že se zásada presumpce nevinny vztahuje na všechny případy trestněprávní povahy. Jedná se tedy o to, že účastník takového řízení (obviněný, podezřelý či obžalovaný) je považován za nevinného do doby, než je pravomocným rozhodnutím či rozsudkem prokázán opak.

Zásada in dubio pro reo:

Tato zásada vychází z již přiblížené zásady presumpce nevinny. Orgány činné v řízeních trestněprávní povahy jsou v rámci dokazovací fáze povinny prokázat skutečný stav věci, aby o vině nevznikly důvodné pochybnosti. Pokud přece jen důvodné pochybnosti, které vyšetřující orgán není schopen odstranit, existují, jsou tyto orgány povinny v dané věci rozhodnout ve prospěch obviněného anebo obžalovaného.

²² § 50 odst. 4 správního řádu.

²³ ONDRUŠ, R. *Správní řád : nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, str. 183.

2 ANALÝZA SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ O PŘESTUPKU A ŘÍZENÍ O SPRÁVNÍM DELIKTU V DOPRAVĚ

Již ze samotného názvu dané kapitoly lze předpokládat, že problematika týkající se zvoleného tématu nebude souviset jen se správním řádem a jeho obecnou úpravou pro správní řízení. Poměrná část tohoto bloku, jehož název mimo jiné obsahuje pojem dopravní přešupek, bude zaměřena na konkrétní postupy správního řízení, jež jsou přímo zakotveny v zákoně č. 200/1990 Sb., o přešupcích, ve znění pozdějších doplňků a novel (dále jen „zákon o přešupcích“). Kromě charakteristiky důležitých pojmů zde budou analyzovány jednotlivé fáze přešupkového řízení a řízení o správním deliktu, a to zejména s poukázáním na jejich společné a rozdílné rysy.

2.1 Vymezení správního řízení

Správní řízení lze charakterizovat jako proces aplikace hmotného správního práva. Jde o postup správních orgánů, který je upraven procesními normami správního práva, jehož cílem je vydání správního rozhodnutí ve formě individuálního správního aktu²⁴, který zakládá, mění nebo ruší práva nebo povinnosti dotčené osoby (tj. rozhodnutí konstitutivní), případně kterým se v určité věci autoritativně prohlašuje, že dotčená osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá (tj. rozhodnutí deklaratorní).

Legislativní úprava správního řízení vychází z kombinace úpravy obecné a taktéž úpravy zvláštní. Platí tedy, že prameny správního práva procesního jsou představovány nejen správním řádem, ale rovněž i dalšími zákony, které v sobě obsahují zvláštní procesní ustanovení. Výjimku netvoří ani mezinárodní smlouvy, které jsou nedílnou součástí našeho právního řádu.²⁵

²⁴ Jde o akt aplikace správního práva, který je výsledkem rozhodování správního orgánu o subjektivních právech, právem chráněných zájmech anebo povinnostech určitého subjektu v postavení účastníka správního řízení.

²⁵ SKULOVÁ, S. a kol. *Správní právo procesní*, str. 27.

2.1.1 Obecné správní řízení

Obecné správní řízení představuje postup správních orgánů, který je užíván při rozhodování na úsecích státní správy a v oblastech územní samosprávy. Obecné správní řízení je z formálního hlediska upraveno ve správním řádu, a to v jeho druhé části nazvané „Obecná ustanovení o správním řízení“. Rozsah obecné úpravy správního řízení je dále obsažen i v části třetí správního řádu. Je zcela nezpochybnitelné, že znalost obecného správního řízení je základem pro pochopení a zvládnutí správního řízení zvláštního.

2.1.2 Zvláštní správní řízení

Obecná úprava správního řízení je v mnohých případech aplikovatelná pouze s odchylkami stanovenými ve zvláštních právních předpisech, které odráží rozmanitost a specifickou konkrétních úseků a oblastí veřejné správy. Tyto odchylky jsou víceméně zakotveny v jednotlivých předpisech správního práva, a to ve formě speciálních procesních ustanovení, které upravují zvláštní správní řízení. Kombinace obecné úpravy správního řízení a výjimek, jež jsou nezbytnou součástí zvláštních předpisů mající před čistou aplikací správního řádu přednost, je typická právě pro zvláštní druhy správního řízení. S poukázáním na subsidiární neboli podpůrný charakter správního řádu je na místě uvést, že v případech, kde zvláštní právní předpis stanoví výjimky či odchylky v postupech od obecné procesní úpravy, není možné aplikovat pouze ustanovení správního řádu. Stejně tak je nemožné postupovat jen podle procesních odchylek uvedených ve speciálních právních předpisech. V rámci zvláštních druhů správního řízení je vždy nutné obecnou úpravu propojit s úpravou zvláštní.²⁶

2.2 Vymezení pojmu „správní delikt“

Správní delikty společně s delikty soudními, kam mimo jiné spadají trestné činy, patří v českém právním řádu mezi veřejnoprávní delikty. Správní delikt je z hlediska charakteru takové protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny přímo zvláštním právním předpi-

²⁶ SKULOVÁ, S. a kol. *Správní právo procesní*, str. 28-29.

sem. V případě prokázání spáchaného správního deliktu pak správní orgán ukládá zákonem stanovenou sankci.

Správní delikty jsou klasifikovány následovně:

- přestupky
- jiné správní delikty fyzických osob
- jiné správní delikty právnických osob
- správní disciplinární delikty
- správní pořádkové delikty

Přestože bude v dalším příspěvku pojem „přestupek“ přiblížen více, je nutno alespoň částečně tento termín charakterizovat. Jak vyplývá z výše uvedené klasifikace, přestupky jsou ke správním deliktům subsidiární s tím, že přestupkem je takové jednání, které je za přestupek výslovně označeno. Z popisu jiných správních deliktů je pak rozdíl zřetelný ihned. Jiné správní delikty se od sebe liší subjektem (buď se tedy protiprávní jednání týká osob fyzických, nebo na druhé straně osob právnických). Mezi správní disciplinární delikty lze zařadit kázeňské řízení podle zvláštních právních předpisů²⁷ s osobou podléhající vojenské kázeňské pravomoci, nebo příslušníkem bezpečnostního sboru. Výjimku ale netvoří ani disciplinární řízení s poslanci a senátory podle zvláštních právních předpisů²⁸. Správní pořádkové delikty pak souvisí s ukládáním pořádkových pokut.

2.3 Vymezení pojmu „přestupek“²⁹

Jak již bylo nastíněno v předchozí podkapitole, protiprávní jednání je označeno za přestupek pouze tehdy, jestliže v konkrétním případě nejde o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštního právního předpisu, nebo pokud se nejedná o trestný čin.

²⁷ Např. zákon č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění doplňků a novel (úplné znění č. 361/1992 Sb.), dále zákon č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění doplňků a novel.

²⁸ Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění doplňků a novel, dále zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu.

²⁹ Upravuje §§ 2-4 zákona o přestupcích.

Při určení odpovědnosti za přestupek se musí vycházet z typicky charakteristických znaků. Nejen, že musí být splněna podmínka porušení povinnosti, ale je nutno určit i míru zavinění. Pokud totiž nestanoví zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění, pak k odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti. Nedbalostní jednání je buď vědomé, nebo nevědomé, úmyslné zavinění se pak člení na úmysl přímý a nepřímý (blíže charakterizováno v ustanovení § 4 zákona o přestupcích).

2.4 Postup před zahájením řízení

Než dojde ze strany správního orgánu k samotnému zahájení správního řízení, je nutné učinit takové úkony, které zajistí účel zjištění, zda má být řízení vůbec zahájeno, případně které usnadní průběh budoucího správního řízení. Tyto neodkladné a neopakovatelné úkony mohou být uplatněny jak před zahájením řízení z moci úřední, tak i v řízeních o žádosti.

2.4.1 Přijímání podnětů k zahájení řízení

V řízeních, jež jsou zahajovány z moci úřední, se nejdříve projevuje veřejný zájem na tom, aby byla určitá věc ze strany správního orgánu autoritativně vyřešena. Správní orgány jsou povinny přijímat podněty k zahájení řízení ex offo v jakékoliv formě a od jakékoliv osoby (třeba i od podatele anonymního). Ochrana veřejného zájmu totiž vyžaduje, aby se příslušný správní orgán veškerými podněty řádně zabýval.³⁰

Zákon o přestupcích pak přijímání podnětů k zahájení řízení definuje jako institut součinnosti. V jeho rámci je stanovena povinnost státních orgánů, orgánů policie a obcí oznamovat příslušným správním orgánům všechny přestupky na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, o nichž se dozví, nejsou-li však samy příslušné k jejich projednání. Z ustanovení § 58 zákona o přestupcích, které tyto konkrétní skutečnosti obsahuje, je opět zřejmá ochrana veřejného zájmu.³¹

³⁰ SKULOVÁ, S. a kol. *Správní právo procesní*, str. 141-142.

³¹ ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení : Praktická právnícká příručka*, str. 681.

2.4.2 Podání vysvětlení

Institut vysvětlení zakotvený v ustanovení § 137 správního řádu je nutno užít v takových případech, kde je zapotřebí prověřit oznámení, ostatní podněty či jiná zjištění, jež by mohla být dostatečným důvodem k zahájení řízení z moci úřední.

Správní úřad může vysvětlení požadovat jen tehdy, pokud zamýšlené skutečnosti není schopen opatřit jiným úředním postupem. S přihlédnutím k zásadě rychlosti a hospodárnosti správního řízení mají být dotčené osoby zatěžovány co nejméně.³²

Jak podle správního řádu, tak i na základě speciální úpravy zákona o přestupcích³³ je každý, kdo je správním orgánem vyslýchán, povinen podat správnímu orgánu nezbytné vysvětlení k prověření oznámení. Za to, že vyslýchaná osoba bezdůvodně odmítne podat vysvětlení, může jí být ze strany správního orgánu uložena pořádková pokuta až do výše 5.000 Kč. Dle zvláštní úpravy zákona o přestupcích pak může být pořádkovou pokutou postihnout i ten, kdo se na výzvu správního orgánu k podání vysvětlení bez sdělení či udání závažných důvodů nedostaví.

Před prováděným výslechem je správní orgán povinen vyslýchanou osobu vždy řádně poučít o jejích právech a povinnostech. V souvislosti s obecnou úpravou, tj. postupuje-li správní orgán čistě podle ustanovení správního řádu, platí, že vyslýchanou osobu je, v případě bezdůvodného nedostavení se k výslechu, možné k podání vysvětlení předvést³⁴. Postupovat obdobným způsobem v případě zvláštní úpravy však zákon o přestupcích takové kroky neumožňuje. Rozdíl je i v tom, kdo konkrétně má právo podání vysvětlení odepřít. V obecné úpravě platí, že vyslýchaná osoba má právo odepřít výpověď pouze v případě, pokud by sobě nebo osobě blízké³⁵ mohla způsobit stíhání pro trestný čin nebo správní delikt. Konkrétní ustanovení zákona o přestupcích pak jednoznačně udává, že po-

³² ONDRUŠ, R. *Správní řád : nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, str. 391.

³³ § 60 zákona o přestupcích.

³⁴ „Předvedení na požádání správního orgánu zajišťuje Policie České republiky nebo jiný ozbrojený sbor, o němž to stanoví zvláštní zákon. V řízení před orgány obcí zajišťuje předvedení též obecní policie“. – ust. § 60 odst. 2 správního řádu.

³⁵ § 116 zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník. Osobou blízkou dle § 68 odst. 4 př. z. se rozumí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec, manžel a partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá právem pociťovala jako újmu vlastní.

dání vysvětlení může být odepřeno, jestliže by vyslychaným osobám nebo osobám jim blízkým hrozilo nebezpečí postihu za přestupek, případně za trestný čin, nebo že by vyslychané osoby porušily státní nebo služební tajemství nebo zákonem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti.

V neposlední řadě pak osoba podávající vysvětlení má nárok na náhradu ušlé mzdy.³⁶

2.4.3 Zajištění důkazu

Z úřední povinnosti nebo na požádání toho, kdo by účastníkem být mohl, lze v souladu s ust. § 138 správního řádu zajistit před zahájením řízení důkaz, je-li důvodná obava, že později jej nebude možné provést vůbec nebo jen s velkými obtížemi. Institutu zajištění důkazu se využije také tehdy, pokud lze důvodně předpokládat, že by jeho provedení mohlo podstatně ovlivnit řešení otázky, která bude později předmětem rozhodování.

Zajištění důkazů v souvislosti s řízením o přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích je silně spjato s výkonem Policie ČR. „Policie je v souvislosti s odhalováním a šetřením přestupku oprávněna vyžadovat:

- výpis z evidence Rejstříku trestů v případech, ve kterých by předchozí trestní postih mohl vést k posouzení skutku jako trestného činu,
- provedení orientačního vyšetření při podezření na ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou pomocí dechové zkoušky nebo odběrem slin anebo potu,
- odborné lékařské vyšetření ke zjištění alkoholu nebo jiné návykové látky včetně odběru krve, moči, slin nebo potu, a to i v případě, že osobu nelze předem pro její zdravotní stav ke strpění příslušných úkonů vyzvat, nebo jiné odborné vyjádření.
- Policista je dále oprávněn provádět ohledání místa přestupku, ohledání věci mající vztah ke spáchanému přestupku a v souvislosti s tím zjišťovat a zajišťovat stopy.“³⁷

³⁶ Závěr Poradního sboru ministra vnitra č. 34 ze dne 9. 5. 2006 – „Správní orgán je povinen uhradit osobě podávající vysvětlení za podmínek ustanovení § 79 odst. 4 správního řádu a vyhlášky č. 520/2005 Sb. hotové výdaje a ušlý výdělek.“

³⁷ § 67 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

2.4.4 Postoupení věci

V obecné úpravě je tento postup zakotven v ustanovení § 42 správního řádu a souvisí s dalšími zákonnými ustanoveními³⁸, která se zabývají postoupením věci před zahájením řízení. Postoupení věci se využije nejen v případech, kdy správní orgán, který podnět obdržel, není příslušný ve věci konat, ale také v situacích, kdy příslušný správní orgán zhodnotí, že postoupení věci jinému věcně příslušnému správnímu orgánu je vhodné.

Co se týče zákona o přestupcích, postoupení věci je upraveno přímo ve zvláštní úpravě, a to ve formě dvou zcela odlišných způsobů. První způsob postoupení věci podle § 55 zákona o přestupcích je spojen s principem procesní ekonomie, neboť sleduje usnadnění a urychlení projednávání přestupků. V zásadě se v daném ustanovení řeší otázka místní a také věcné příslušnosti správních orgánů při projednávání přestupků. Druhý postup institutu postoupení věci (§ 71 př. z.) zaručuje, že v konkrétní věci bude rozhodovat ten orgán veřejné správy, jemuž z hlediska povahy spáchaného skutku takové rozhodnutí přísluší.³⁹

Správní orgán tedy v souvislosti se zvláštní úpravou správní řízení nezahájí a věc postoupí státnímu zástupci nebo orgánům policie, pokud dané okolnosti nasvědčují tomu, že jde o trestný čin. K postoupení příslušnému správnímu orgánu dojde i v případech, kdy je zjištěno, že spáchaným skutkem není přestupek, nýbrž jiný správní delikt.⁴⁰ Postoupení dle uvedeného ustanovení zákona o přestupcích se užije i v případech, kdy je zřejmé, že se skutku dopustily osoby podléhající vojenské kázeňské pravomoci, dále pak příslušníci bezpečnostních sborů a v neposlední řadě rovněž osoby během výkonu trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence. Výjimku pak tvoří přestupky poslanců a senátorů, které se podle přestupkového zákona řeší jen tehdy, pokud si sami nepožádali o projednání věci v disciplinárním řízení u příslušného orgánu.

³⁸ § 12 správního řádu a ust. § 131 odst. 5 s. ř.

³⁹ ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení : Praktická právnícká příručka*, str. 74.

⁴⁰ ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení : Praktická právnícká příručka*, str. 685.

2.4.5 Odložení věci

Předprocesní institut odložení věci se z hlediska obecné úpravy (tedy pouze při postupu dle § 43 správního řádu) týká řízení o žádosti. Tento úkon je nepochybně inspirován již několikrát zmiňovanou zásadou procesní ekonomie, neboť žadatele, jejichž podání nespĺňují kritéria žádosti, případně není-li důvod k zahájení řízení ex offo, ušetří mnoha kroků a úkonů plynoucích z následného zahájení řízení o žádosti. Věc bude před zahájením řízení odložena za podmínky, že vůči správnímu orgánu nebyl učiněn úkon, který zjevně není žádostí nebo v takovém případě, kdy není možné zjistit, kdo tento krok učinil. Věc bude dále odložena i tehdy, kdy k vyřízení podané žádosti nebude věcně příslušný žádný správní orgán. Věc se odkládá formou usnesení, přičemž se oznamuje vždy osobě, které se týká (je-li známa) a podateli.⁴¹

I v případě institutu odložení věci jsou zcela patrné rozdíly pro řízení dle obecné úpravy a řízení dle zákona o přestupcích. Ve zvláštní úpravě jsou charakterizovány nejen, a to zcela odlišné, důvody pro odložení věci, ale také postupy, kterých se při daném předprocesním úkonu využívá. V řízení o dopravním přestupku se o odložení věci nerozhoduje usnesením, ale vyhotoví se pouze záznam, který se založí do spisu. O tom, že věc byla odložena, správní orgán vyrozumí pouze poškozeného⁴². Podatel, oznamovatel nebo osoba podezřelá z přestupku se tedy o odložení věci nedozví.

Konkrétní ustanovení⁴³ zákona o přestupcích upravující institut odložení věci je oproti obecné úpravě značně rozsáhlý. Mezi ty nejvýznamnější důvody, pro které se v přestupkovém řízení věc odkládá, je ta skutečnost, že správní orgán zjistí, že oznámení, které obdržel, neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku nebo postoupení věci. Vzhledem k tomu, že správní řízení na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu je silně spjato s řízením trestním, je zcela pochopitelně úkonu odložení věci využíváno i tehdy, kdy správní orgán zjistí, že sankce, kterou je možné za přestupek uložit, je bezvýznamná

⁴¹ ONDRUŠ, R. *Správní řád : nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, str. 166.

⁴² „Poškozený“ je ve smyslu § 70 zákona o přestupcích ten, komu byla přestupkovým jednáním způsobena majetková škoda, včetně újmy na zdraví.

⁴³ § 66 zákona o přestupcích.

vedle trestu který byl nebo bude podle očekávání uložen osobě podezřelé z přestupku za jiný čin v trestním řízení.

2.5 Průběh řízení v prvním stupni o dopravním přestupku a správním deliktu

V případě, že správní orgány nevyužijí v rámci svého výkonu předprocesních institutů jako je například výše zmiňované postoupení nebo odložení věci, nezbývá prvoinstančním orgánům nic jiného, než správní řízení dle daných kritérií zahájit. Posléze jsou správní orgány vázány učinit takové kroky, jež povedou ke konečnému rozhodnutí ve věci. Z uvedeného textu je nezpochybnitelné, že tato podkapitola bude zaměřena na jednotlivé fáze správního řízení (jak už o přestupku, tak o správním deliktu) – a to zejména na řízení v prvním stupni.

2.5.1 Zahájení řízení

Jak již bylo možné pochopit z popisu některých principů a zásad správního řízení (konkrétně jde o zásadu dispoziční a oficiality), je správní řízení zahajováno buď na žádost, kdy zpravidla dochází k rozhodování o přiznání práva účastníka, nebo se jedná o řízení zahájené z moci úřední, přičemž předmětem řízení je rozhodování o konkrétní povinnosti.

Zahájení řízení o žádosti:

Zahájení řízení o žádosti upravuje v obecné formě ustanovení §§ 44-45 správního řádu. Platí, že řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy je takový podnět doručen věcně a místně příslušnému orgánu. Rozhodující jsou tedy údaje uvedené na podacím razítku dotčeného správního úřadu. Podaná žádost musí splňovat nejen veškeré náležitosti zakotvené v ustanovení § 37 odst. 2 správního řádu⁴⁴, ale rovněž z ní musí být zřejmé, co podatel žádá a čeho se domáhá. Nedostatky a jiné vady podané žádosti nejsou důvodem pro její zamítnutí. Naopak, nastane-li takový případ, je správní orgán povinen poskytnout žadateli pomoc k jejich odstranění s určením přiměřené lhůty.

⁴⁴ Např. žadatel vystupující jako fyzická osoba je povinen uvést ve svém podání jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu nebo taktéž jinou adresu pro doručování podle § 19 odst. 3 s.ř.

V případě správních řízení o správním deliktu je nutno konstatovat, že žádné takové řízení není řízením o žádosti. Všechna tato řízení jsou zahajována z moci úřední. Veškeré případy podle přestupkového zákona, jež jsou zahájeny na žádost, pak konkretizuje ustanovení § 68 zákona o přestupcích. U těchto návrhových přestupků platí subjektivní lhůta k zahájení řízení, která je stanovena v délce tří měsíců. Do této doby lze ode dne, kdy se navrhovatel o přestupku, případně pak o postoupení věci orgánem činným v trestním řízení, dozvěděl, podat návrh příslušnému správnímu orgánu.

Na úseku přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu existuje pouze jeden jediný případ potencionálního návrhového přestupku. Jde o situaci podle ust. § 22 odst. 1 písm. h) zákona o přestupcích, kdy pachatel způsobí dopravní nehodu, při níž je jinému ublíženo na zdraví. Aby mohlo být řádně zahájeno řízení o žádosti, musí být kromě již výše zmiňovaných náležitostí splněna i ta podmínka, že navrhovatel a pachatel přestupku jsou si osoby navzájem blízké. V případě, že poškozená osoba blízká nepodá návrh na zahájení řízení, nemůže dojít k naplnění skutkové podstaty výše citovaného ustanovení § 22 odst. 1 písm. h) zákona o přestupcích.

Zahájení řízení z moci úřední:

Z hlediska obecné úpravy (blíže pak § 46 správního řádu) platí, že správní řízení z úřední povinnosti je zahájeno dnem, kdy správní orgán oznámil zahájení řízení účastníkovi, a to doručením předmětného oznámení nebo ústním prohlášením. Pokud je v uvedeném řízení více účastníků, má pro samotné zahájení řízení význam skutečnost, který z účastníků se o oznámení jako první dozvěděl. Neméně důležitá je pak možnost, že správní orgán má dovoleno oznámení o zahájení řízení spojit s jiným úkonem v řízení.

U jiných správních deliktů tedy platí, že řízení z moci úřední je zahájeno tehdy, kdy správní orgán učiní první procesní úkon. Správní řízení o přestupcích zahajovaná z úřední povinnosti, kam spadá rozhodování o všech dopravních přestupcích vyjma těch návrhových, jsou zahájena rovněž na základě prvního procesního úkonu. Na rozdíl však od obecné úpravy může být přestupkové řízení zahájeno z moci úřední pouze za podmínky, že se obviněný z přestupku o zahájení řízení dozvěděl. Pokud se tedy dané oznámení nepodaří ob-

viněnému doručit⁴⁵, bude řízení nezahájeno. V případě, že správní orgán nezahájí řízení bezodkladně, je povinen tento úkon učinit nejpozději do šedesáti dnů.

Ústní jednání:

V souvislosti s obecnou úpravou se ústní jednání⁴⁶ koná vždy, kdy to stanoví zákon, a dále v případech, kdy je to ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků nezbytné. Ústní jednání vedené před správním orgánem je zásadně neveřejné, což je jednou ze základních odlišností od procesu soudního. Veřejnost jednání však není vyloučena, jestliže tak výslovně stanoví zákon nebo pokud správní orgán neurčí, že celé jednání, případně jeho části, budou veřejné. Při rozhodování o přípustnosti veřejného ústního jednání se pak správní orgán musí zabývat otázkou, zda je účast veřejnosti na ústním jednání z hlediska veřejného zájmu důležitější než ochrana práv účastníků.

V řízení o přestupku je na základě § 74 odst. 1 věty první zákona o přestupcích vedeno ústní jednání prvoinstančním orgánem obligatorně. Povinné ústní jednání není pouze v takových případech, kdy to povaha projednávané věci dovolí (např. příkazní řízení⁴⁷). Mimo jiné lze přestupek proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích projednat i v nepřítomnosti obviněného, a to pouze za předpokladu, že se obviněný z přestupku, přestože byl k ústnímu jednání řádně předvolán, odmítne k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu. V takovém případě pak správní orgán sepíše protokol o ústním jednání v nepřítomnosti obviněného, který se založí do správního spisu.

⁴⁵ Za doručenou písemnost se považuje obálka, která je adresátem osobně převzata od poštovního doručovatele nebo osobně vyzvednuta na poštovním úřadě; písemnost je však dotčené osobě doručena i tzv. fikcí doručení, a to za předpokladu, stanoveném v § 24 odst. 1 s. ř. – „*Jestliže si adresát uložené písemnosti písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla k vyzvednutí připravena, nevyzvedne, písemnost se považuje za doručenou posledním dnem této lhůty.*“

⁴⁶ § 49 správního řádu

⁴⁷ „*Není-li pochybnosti o tom, že obviněný z přestupku se přestupku dopustil a nebyla-li věc vyřízena v blokovém řízení, může správní orgán bez dalšího řízení vydat příkaz o uložení napomenutí nebo pokuty (§ 13 odst. 2)*“ – cit. ust. § 87 odst. 1 zákona o přestupcích.

2.5.2 Dokazování

V řízení o přestupku či jiném správním deliktu v dopravě je správní orgán povinen vždy zjistit skutečný stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. K tomu, aby byl skutek podněcující zahájení řízení prokázán, je ze strany správního orgánu zapotřebí zajistit veškeré podklady a důkazy vedoucí k následnému procesnímu úkonu – a to vydání správního rozhodnutí. V rámci přestupkového řízení a řízení o jiném správním deliktu je možné se setkat s těmito typickými druhy podkladů:

- návrhy účastníků,
- důkaz svědeckou výpovědí,
- důkaz listinou,
- důkaz znaleckým posudkem,
- důkaz ohledáním,
- zajišťovací prostředky.

Správní orgány jsou povinny hodnotit veškeré důkazy podle svého správního uvážení. Na základě individuálních okolností jednotlivých případů jsou správní orgány oprávněny navrhaný důkaz provést, nebo jeho provedení odmítnout⁴⁸. Odmítnutí provedení důkazu pak správní orgán musí ve svém konečném rozhodnutí řádně odůvodnit.

Nejen, že má účastník správního řízení právo nahlížet do správního spisu nebo si z takového materiálu činit výpisky, ale je rovněž oprávněn, aby mu správní orgán na jeho žádost pořídil kopie spisu nebo jeho části. V rámci správního řízení o přestupku, jež se konkrétně dotýká porušování pravidel silničního provozu, jsou v mnoha případech (např. nepřipoutání se za jízdy v motorovém vozidle bezpečnostním pásem či porušení maximální dovolené rychlosti v obci) příslušnými orgány pořizovány z místa spáchání primární důka-

⁴⁸ Rozsudek NSS č. j. 1 As 44/2009-101 ze dne 22. 7. 2009: „Provedení důkazů navržených účastníky řízení pak správní orgán může odmítnout v případě, pokud by získání nebo provedení důkazů bylo v rozporu s právními předpisy (§ 51 odst. 1 správního řádu), pokud by byla v souladu s požadavky § 3 zjištěna skutečnost, která by znemožňovala žádosti vyhovět (§ 51 odst. 3 správního řádu) nebo v případě, že zjištění skutkového stavu má takové kvality, že o skutkovém stavu již neexistují žádné důvodné pochybnosti a případné další dokazování by již jen mohlo potvrdit okolnosti osvědčené předchozím dokazováním a bylo by tak již nadbytečné.“

zy v jiné než psané podobě. Jde zejména o obrazové nebo zvukové záznamy. Vzhledem k tomu, že tyto důkazní prostředky, jež mají většinou relevantní a nezpochybnitelný charakter, jsou součástí správního spisu, má účastník řízení na kopie tohoto specifického druhu rovněž právní nárok.⁴⁹

Návrhy účastníků:

Účastníci řízení mají na základě obecné úpravy podle § 36 správního řádu právo navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí, pokud správní orgán nerozhodne, dokdy tak mohou účastníci konat.

Činit návrhy lze písemně či ústně. V rámci ústního jednání správní orgán provede výslech účastníka řízení (v případě přestupkového řízení se jedná o obviněného, příp. poškozeného) a do protokolu zaznamená veškeré námitky či podněty, které účastník řízení vyslovil. Správní orgán je těmito uvedenými skutečnostmi vázán, přičemž na základě správního uvážení přihlíží ke všem okolnostem, které v průběhu řízení vyšly najevo.⁵⁰

Důkaz svědeckou výpovědí:

Veškeré podmínky výslechu a výpovědi svědka jsou zakotveny v ustanovení § 55 správního řádu. Svědkem je nutno označit osobu, která vypovídá o minulých skutečnostech konkrétního případu, přičemž je tato osoba poznala svými smyslovými vjemy.

V rámci výslechu je svědek povinen vypovídat před správním orgánem pravdivě a skutečnosti, o kterých se dozvěděl, nesmí zamlčovat. Právo odepřít výpověď má pouze ten, kdo by sobě nebo osobě blízké způsobil stíhání pro trestný čin či jiný správní delikt. Svědek nesmí být vyslýchán o utajovaných informacích, chráněných zvláštním právním předpisem, ledaže by byl příslušným orgánem zproštěn povinnosti zachovat takové skutečnosti v tajnosti. Svědek nesmí být vyslýchán ani v případě, pokud by svou výpovědí porušil státem uznanou nebo uloženou povinnost mlčenlivost.

⁴⁹ Závěr Poradního sboru ministra vnitra č. 37 ze dne 12. 6. 2006: „Účastník řízení je podle ustanovení § 38 odst. 4 správního řádu oprávněn požadovat, aby správní orgán pořídil kopii obrazového nebo zvukového záznamu, který je součástí spisu. V případech, kdy bude účastník řízení požadovat pořízení kopie na nosiči, který není uveden v položce 3 Sazebníku zákona o správních poplatcích, správní orgán ji poskytne, je-li to v jeho technických možnostech.“

⁵⁰ § 50 odst. 4 správního řádu.

Podle dřívější obecné úpravy měl účastník řízení plné právo klást svědkům v rámci ústního jednání otázky. V novém správním řádu toto oprávnění účastníka však zcela chybí. Vzhledem k tomu, že má účastník právo a možnost se před vydáním rozhodnutí seznámit se všemi podklady správního spisu, mimo jiné tedy i s protokolem o svědecké výpovědi, je možné klást otázky svědkům pouze prostřednictvím správního orgánu. V zájmu zjištění objektivní pravdy je zcela zakázáno, aby správní orgán kladl svědkům sugestivní a kapciózní otázky. V žádném případě nesmí správní orgán donutit svědka k vypovězení nepravdivých či zavádějících skutečností, které chce sám vyslýchající slyšet.

Podá-li svědek ve správním řízení nepravdivou nebo neúplnou výpověď, včetně pak podání nepravdivého údaje v čestném prohlášení, dopouští se tak přestupku proti pořádku ve státní správě podle ustanovení § 21 odst. 1 písm. g) zákona o přestupcích, za což mu hrozí finanční sankce až do výše 10.000 Kč. V případě, že se svědek po předchozím řádném předvolání k výslechu bez náležité omluvy nedostaví, může jej správní orgán nechat k podání výpovědi předvést. V neposlední řadě má svědek v souvislosti s podáním svědecké výpovědi nárok na náhradu hotových výdajů a ušlého výdělku⁵¹.

Důkaz listinou⁵²:

Provedení důkazu listinou se užije tehdy, pokud jiná možnost ke zjištění skutečného stavu věci neexistuje. Správní orgán musí dostatečně zvážit, zda předložení listiny k provedení důkazu je tou nejúčelnější, nejrychlejší a nejefektivnější volbou.

Pravost veřejných listin (tj. listiny vydané soudy České republiky, jinými státními orgány nebo orgány územních samosprávních celků v mezích jejich pravomoci) a skutečností, jež jsou v nich uvedeny, jsou pravdivé, není-li prokázán opak. Pravost náležitostí veřejných listin vydaných orgány cizích států jako jsou otisky úředních razítek a dále podpisy musí být ověřena, jestliže některá z mezinárodních smluv nestanoví jinak.

Doložení listiny je v určitých případech možné nahradit čestným prohlášením účastníka, příp. svědeckou výpovědí. Předložení listiny není možné žádat z těch důvodů, pro které nesmí být svědek vyslechnut anebo pro které má oprávnění výpověď odepřít.

⁵¹ § 79 odst. 4 správního řádu a vyhl. č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku.

⁵² § 53 správního řádu.

Důkaz znaleckým posudkem⁵³:

Znalec je správním orgánem ustanovován usnesením v případě, že je pro vydání správního rozhodnutí zapotřebí posoudit takové skutečnosti, k nimž je nutné mít odborné znalosti, které úřední osoba nemá, případně pokud toto odborné posouzení o daných skutečnostech není možné získat od jiného správního orgánu. Zpravidla se znalcem ustanovuje ten, kdo je zapsán v seznamu znalců krajského soudu, v jehož obvodu má správní orgán sídlo. Tento zavedený a zažitý postup je zcela logicky podložen nejen tím, že je podtržena zásada procesní ekonomie, ale také skutečností, že znalci ze stejného správního obvodu jako je správní orgán rozhodující ve věci je známa uvažovaná lokalita (např. místo dopravní nehody). V případě, že by mohlo dojít k podjatosti znalce, a to zejména z důvodu vztahu k účastníkům řízení, je možné ustanovit znalce zapsaného u jiného krajského soudu. Za znalce může být výjimečně považována a následně povolána i osoba, která v seznamu znalců zapsána není. Podmínkou ale je, že tato osoba musí mít potřebné odborné předpoklady k podání posudku, a to například získané svým vzděláním nebo dlouholetou praxí v předchozím zaměstnání. Před vyhotovením usnesení správní orgán včas a dostatečně všechny účastníky o přibrání znalce k řízení vyrozumí. Usnesení o ustanovení se oznamuje pouze znalci, proti kterému se znalec může odvolat (§ 76 odst. 5 s. ř.).

Správní orgán ukládá znalci v rámci usnesení povinnost, aby byl znalecký posudek vyhotoven písemně, přičemž určí, do jaké lhůty má být zmíněný dokument předložen. V rámci průběžného dokazování může být znalec v řízení také vyslechnut, a to zejména o skutečnostech uvedených v posudku, které svým nejasným charakterem musí být blíže specifikovány a odborně vysvětleny. Je na místě uvést, že při řešení dopravních přestupků se tohoto důkazu velmi často využívá (problematika se týká zejména objasňování dopravních nehod či prokazování míry ovlivnění alkoholem).

Důkaz ohledáním:

Ohledání dle ust. § 54 správního řádu je jedním z důkazů, dle kterého si správní orgán na základě svého poznání může ověřit výsledky dosavadního šetření. Osoba, která věc vlastní nebo užívá, popřípadě pak ten, kdo má věc u sebe, má povinnost předložit ji správnímu

⁵³ § 56 správního řádu.

orgánu nebo strpět ohledání věci na místě (většinou se jedná o místní šetření). O provedení důkazu ohledáním správní orgán vyhotovuje usnesení, které oznamuje pouze osobě, jež se uvedený procesní úkon přímo dotýká. Ohledání není možné provést v případě, že by byl úkon spojen s utajovanými informacemi, jež jsou chráněny zvláštním předpisem, nebo tehdy, jestliže by mohlo dojít k porušení státem uložené a uznané mlčenlivosti (v obou případech pak výjimku tvoří zproštění takové povinnosti příslušným orgánem). Ohledání může být odepřeno i za situace, kdy vlastník či uživatel věci namítá, že by jím mohlo být způsobeno nebezpečí stíhání pro trestný čin nebo správní delikt sobě nebo osobě blízké.

Je nutno zmínit, že ohledání se jako důkaz využívá v řízení o dopravních přestupcích pouze výjimečně.

Zajišťovací prostředky:

Správní orgány jsou oprávněny a povinny pomocí specifických institutů zajistit, aby správní řízení proběhlo účelně a efektivně. K tomu má přispět zejména předvolání, předvedení, předběžné opatření, uložení pořádkové pokuty a vykázání z místa konání úkonu. Co se týče zvláštních druhů řízení, pak jsou tyto instituty specifikovány primárně ve správním řádu.

- **Předvolání** (§ 59 s. ř.) – využije se v případech, kdy je osobní účast dotčené osoby nutná k provedení úkonu. Předvolání ve formě výzvy musí být předvolávané osobě doručeno do vlastních rukou s dostatečným předstihem (minimálně pětidenním). V předvolání musí být taxativně uvedeno, kdo, kdy, kam, v jaké věci a z jakého důvodu se má dostavit. Kromě zmíněných údajů má správní orgán vůči předvolané osobě poučovací povinnost.
- **Předvedení** (§ 60 s. ř.) – tento institut byl v konkrétních sekcích teoretické části již několikrát připomínán. Vztahuje se zejména na případy, kdy se účastník nebo svědek bez náležité omluvy nebo udání dostatečných důvodů nedostaví na předvolání ke správnímu orgánu. Na žádost správního orgánu předvedení zajišťuje Policie České republiky nebo jiný ozbrojený sbor, o němž to stanoví zvláštní právní předpis. Předvedení provádí rovněž obecní policie – a to v řízeních před orgány obcí.
- **Predběžné opatření** (§ 61 s. ř.) – jedná se o procesní úkon, který má zajistit, aby nedocházelo ke zmaření účelu řízení před vydáním správního rozhodnutí. Předběžným opatřením je možné účastníku řízení nebo jiné osobě přikázat, aby něco

vykonat, něčeho se zdržel nebo něco strpěl, dále zajistit věc, která by mohla sloužit jako důkazní prostředek, případně zajistit takovou věc, jež může být předmětem exekuce. Institut předběžného opatření má dočasný charakter a je zrušen za podmínky, že pominou důvody jeho nařízení nebo že pozbyla účinnosti.⁵⁴

- **Pořádková pokuta** (§ 62 s. ř.) – uložit pořádkovou pokutu je oprávněním správního orgánu, ne však jeho povinností. Tento zajišťovací prostředek napomáhá k tomu, aby správní řízení bylo vedeno účelně a efektivně, bez přítomnosti stěžejních faktorů. Správní orgán má pravomoc uložit pořádkovou pokutu až do výše 50.000 Kč tomu, kdo se bez omluvy nedostaví na předvolání ke správnímu orgánu, dále osobě, která i přes předchozí napomenutí nadále ruší pořádek, dále tomu, kdo neuposlechne pokynu úřední osoby a nakonec v takovém případě, kdy osoba učiní hrubě urážlivé podání.
- **Vykázání z místa konání úkonu** (§ 63 s. ř.) – pokud nastane situace, kdy by mohlo dojít k ohrožení účelu celého řízení nevhodným a nepřístojným chováním osoby přítomné u ústního jednání nebo ohledání na místě, je správní orgán oprávněn takovou osobu z místa, kde se úkon koná, vykázat. Nutnou podmínkou pro vykázání z místa je předchozí výslovné upozornění spojené s poučením osoby o následcích neuposlechnutí výzvy. Vykázání zajišťují tytéž orgány, které provádějí výše zmínovaný institut předvedení. Důležitým faktem je, že z místa úkonu nelze v žádném případě vykázat tu osobu, která má k danému prostoru vlastnické či užívací právo. V takové situaci lze tuto osobu obvinít ze spáchání správního pořádkového deliktu a tudíž ji sankcionovat pořádkovou pokutou.

2.5.3 Vydání správního rozhodnutí

Správní rozhodnutí je individuálním veřejněmocenským, jednostranným aktem, jež je vydán vykonavatelem veřejné správy na základě zákona ve správním řízení.⁵⁵ Rozhodnutí⁵⁶

⁵⁴ SKULOVÁ, S. a kol. *Správní právo procesní*, str. 167.

⁵⁵ SKULOVÁ, S. a kol. *Správní právo procesní*, str. 190.

⁵⁶ Rozsudek NSS č. j. 1 AfS 147/2005-107 ze dne 24. 5. 2006: „...,rozhodnutí“ je třeba chápat jako jakýkoliv individuální právní akt vydaný orgánem veřejné moci z pozice jeho vrchnostenského postavení.“

je ve smyslu materiálním správním aktem, jímž je rozhodováno v konkrétní věci. Po zahajovací a dokazovací fázi je vydání správního rozhodnutí v prvním stupni závěrečným výsledkem celého správního řízení. Rozhodnutí vydané v řízení o deliktu je vždy smíšené povahy, neboť v sobě zahrnuje nejen část deklaratorní, ale rovněž i tu konstitutivní.

Vydání správního rozhodnutí je spojeno se základními požadavky a ostatními náležitostmi, které lze v případě takto podstatného procesního úkonu očekávat. Platí, že správní rozhodnutí musí být vydáno na základě platných právních předpisů a mezinárodních smluv, jež jsou součástí právního řádu České republiky. Vydání rozhodnutí mohou provést jen ty orgány, které disponují pravomocí, příslušností a působností k takovému účelu. Dále je zapotřebí, aby správní rozhodnutí bylo založeno na principu zjištění skutečného stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Poslední podmínkou vydaného správního rozhodnutí jsou jeho obsahové a formální náležitosti.⁵⁷

Obsah rozhodnutí:

Obsahové znaky rozhodnutí jsou definovány přímo ve správním řádu. Podle speciální úpravy zákona o přestupcích jsou stanoveny jen náležitosti výroku – a to konkrétně v ustanovení § 77 citovaného zákona. Při vydávání rozhodnutí v přestupkovém řízení jsou tedy správní orgány subsidiárně vázány správním řádem. Ustanovení § 68 správního řádu pojednává o všech obsahových náležitostech spojených s procesem vydání rozhodnutí. Správní rozhodnutí obsahuje:

- výrokovou část,
- odůvodnění,
- poučení účastníků o opravném prostředku.

Dále také usnesení Ústavního soudu pod sp. zn. IV.ÚS 233/02 ze dne 28. 8. 2002: „...rozhodnutí“ je označením technickým a že je třeba k němu vždy přistupovat z hlediska jeho obsahu a nikoliv formy. Není rozhodující, jak správní orgán svůj akt označil nebo případně věc vyřídil toliko neformální přípisem (či formálně nedokonalým rozhodnutím, např. bez odůvodnění či poučení o opravném prostředku) v domnění, že není jeho povinností vydat rozhodnutí v určité procesní formě. Takový akt může být podroben rovněž soudnímu přezkumu, i když jeho tvorba případně neproběhla předpokládanou zákonnou procedurou, neboť právě tato skutečnost může vést ke zrušení takového "rozhodnutí".“

⁵⁷ SKULOVÁ, S. a kol. *Správní právo procesní*, str. 195-196.

Jak z výše citovaného zákonného ustanovení vyplývá, výroková část a poučení účastníků jsou zcela závazné (obligatorní) náležitosti rozhodnutí a v žádném případě je nelze z obsahu správního aktu vypustit.

Výroková část:

Pro výrokovou část rozhodnutí je podle obecné úpravy typické, že se zde řeší otázka, která je předmětem řízení. Do výroku je správní orgán povinen uvést veškerá zákonná ustanovení právních předpisů, dle kterých při rozhodování ve věci postupoval. Musí zde být přímo a jmenovitě označeni⁵⁸ účastníci řízení (ať už fyzické či právnické osoby), proti kterým je rozhodováno. Součástí výroku je podle § 79 správního řádu také rozhodnutí o povinnosti nahradit náklady řízení (jedná se zejména o výdaje účastníků a jejich zástupců, včetně správního poplatku, ušlý výdělek, náklady důkazů, tlumočné, odměna za zastupování). Pokud je v rozhodnutí uložena také povinnost, musí být ve výroku uvedena rovněž lhůta a jiné potřebné údaje k jejímu řádnému splnění. Výroková část může být složena z jednoho, ale i z více výroků.

V případě rozhodování o správním deliktu v dopravě je správní orgán povinen uvést do výroku popis skutku, kterého se pachatel dopustil, včetně udání místa, času a způsobu jeho spáchání. Takové opatření je nutné zejména z toho důvodu, aby nedošlo k záměně s jiným správním deliktem.⁵⁹ V řízení o dopravním přestupku, jež je vedeno dle speciální úpravy, platí, že se do výroku rozhodnutí o přestupku, kterým je obviněný z přestupku uznán vinným, uvede popis skutku, místo a doba spáchání, dále vyslovení viny, druh a výměra sankce. Pokud to zákon stanoví či dovolí, pak výrok obsahuje též rozhodnutí o upuštění od uložení sankce, rozhodnutí o započtení doby do doby zákazu činnosti, rozhodnutí o uložení ochranného opatření, dále rozhodnutí o nároku na náhradu škody a v neposlední řadě také rozhodnutí o náhradě nákladů řízení.⁶⁰

⁵⁸ § 18 odst. 2 správního řádu.

⁵⁹ SKULOVÁ, S. a kol. *Správní právo procesní*, str. 216.

⁶⁰ § 77 přestupkového zákona

Pokud správní orgán během řízení zjistí skutečnosti, na základě kterých nelze rozhodnutí o vině vydat, pak správní orgán v takovém případě řízení zastaví a vystaví rozhodnutí podle zvláštní úpravy dle ust. § 76 zákona o přestupcích⁶¹.

Odůvodnění:

Součástí další obsahové náležitosti rozhodnutí, tj. odůvodnění, je jasné a zřetelné uvedení skutečností, na základě kterých byl vysloven výrok daného správního aktu. Správně formulované odůvodnění má tedy vysvětlit a přiblížit fakta popisovaná ve výrokové části rozhodnutí. Důkazní břemeno nese správní orgán, tudíž se v odůvodnění rozhodnutí musí vypořádat se svými úvahami a závěry o důkazech, kterými se řídil v rámci svého volného hodnocení. V odůvodnění musí být rovněž poukázáno na zákonná ustanovení příslušných právních předpisů, jimiž se správní orgán po celou dobu řízení a při následném rozhodování ve věci řídil. Správní orgán nesmí současně opomenout řádně se vypořádat s veškerými námitkami účastníků. Odůvodnění musí být prezentováno vždy s tím účelem, aby bylo pro daného adresáta pochopitelné a aby mohlo být vůbec rozhodnutí přezkoumatelné.

Odůvodnit rozhodnutí není potřeba, pokud prvoinstanční správní orgán všem účastníkům řízení vyhoví – a to v plném rozsahu. Jako jeden z typických příkladů z oblasti přestupkového řízení je rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, kterým se pachateli přestupku

⁶¹ § 76 odst. 1 pí. z. stanoví: „*Správní orgán řízení o přestupku zastaví, jestliže se v něm zjistí, že*

a) skutek, o němž se vede řízení, se nestal nebo není přestupkem,

b) skutek nespáchal obviněný z přestupku,

c) spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo obviněnému z přestupku prokázáno,

d) obviněný z přestupku požívá výsad imunity podle mezinárodního práva nebo zákona, nejde-li o osobu uvedenou v § 9 odst. 3,

e) obviněný z přestupku v době spáchání přestupku nedovršil patnáctý rok svého věku nebo trpěl duševní poruchou, pro niž nemohl rozpoznat, že svým jednáním porušuje nebo ohrožuje zájem chráněný zákonem, nebo ovládat své jednání,

f) odpovědnost za přestupek zanikla,

g) o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto správním orgánem nebo orgánem činným v trestním řízení,

h) za přestupek byla uložena bloková pokuta,

ch) o skutku již bylo rozhodnuto v disciplinárním řízení a rozhodnutí se považuje za postačující,

i) obviněný z přestupku nebo navrhovatel zemřel,

j) navrhovatel vzal svůj návrh na zahájení řízení zpět nebo se, ač řádně a včas předvolán, k ústnímu jednání bez náležité omluvy nebo bez důležitého důvodu nedostavil,

k) v řízení o přestupku urážky na cti došlo ke smíru,

l) věc byla postoupena podle § 71 po zahájení řízení.“

vyhovuje v jeho návrhu o upuštění zbytku zákazu činnosti po uplynutí poloviny doby výkonu této sankce v souladu s ustanovením § 19 odst. 3 zákona o přestupcích.

Poučení:

Poslední obligatorní obsahovou částí správního rozhodnutí je poučení účastníků o opravném prostředku dle ust. § 68 odst. 5 a 6 správního řádu. V poučení musí být vždy uvedena skutečnost, zda je rozhodnutí konečné, případně zda je možné se proti němu odvolat. Pokud je řádný opravný prostředek (a to buď odvolání, nebo rozklad) přípustný, pak musí být v této části rozhodnutí konkretizován údaj, v jaké lhůtě může účastník řízení tento úkon učinit s poučením o skutečnosti, od kterého dne se tato lhůta počítá. Z poučení musí být dále zřejmé, který správní orgán bude o podaném opravném prostředku rozhodovat a prostřednictvím kterého správního orgánu lze takové podání učinit. Povinností správního orgánu je dále nutné zmínit, zda podání řádného opravného prostředku má, nebo nemá odkladný účinek rozhodnutí. S novou právní úpravou správního řádu je správním orgánům rovněž doporučováno, aby účastníkům řízení v poučovací části oznamovali následky vyplývající z tzv. fikce doručení ve smyslu ustanovení § 24 odst. 1 správního řádu.

Pokud se v rámci přestupkového řízení připojil poškozený se svým nárokem na náhradu škody, která mu spáchaným přestupkem vznikla, přičemž o této skutečnosti bylo ve výrokové části rozhodnuto, je správní orgán povinen poškozeného poučit o jeho právu odvolat se proti výroku o náhradě škody.

Pokud bude poučení vyhotoveno s vadami, tj. nebude formulováno správně, nebude úplné, případně bude zcela chybět, pak správní řád připouští možnost podat řádný opravný prostředek v subjektivní lhůtě 15 dnů, jež začíná plynout od následujícího dne po dni, kdy bylo účastníku řízení oznámeno⁶², a to formou usnesení, opravené znění zřejmě nesprávnosti v písemném vyhotovení rozhodnutí. Jako objektivní lhůta pro podání řádného opravného prostředku je v takovém případě přípustná devadesátidenní lhůta ode dne oznámení rozhodnutí.⁶³

⁶² § 70 správního řádu.

⁶³ ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení : Praktická právnícká příručka*, str. 164.

Forma rozhodnutí⁶⁴:

Vedle znaků obsahových musí písemné správní rozhodnutí vlastnit také znaky formální. Mezi ty nejzákladnější náležitosti zcela jistě patří označení rozhodnutí pod pojmem „Rozhodnutí“ nebo pod jiným termínem stanoveným zákonem (např. „Usnesení“). Toto označení se obvykle nadepisuje pod záhlaví doprostřed. Písemné vyhotovení dále obsahuje označení správního orgánu, jež rozhodnutí ve věci vydal, dále číslo jednací, pod kterým je uvedený dokument veden, otisk úředního razítka a nakonec jméno, příjmení, funkci (případně služební číslo) a podpis oprávněné úřední osoby⁶⁵. V písemném vyhotovení rozhodnutí se taktéž uvedou jména a příjmení všech účastníků řízení, kteří jsou rozhodnutím ve věci dotčeni.

Lhůty pro vydání rozhodnutí:

Správní orgán je povinen ve smyslu § 71 správního řádu vydat rozhodnutí bez zbytečného odkladu. V případě, že nelze rozhodnutí vydat bezodkladně má správní orgán povinnost vydat rozhodnutí ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy řádně zahájil správní řízení. Tuto třicetidenní lhůtu lze překročit o dalších 30 dnů pouze ve zvlášť složitých případech, kdy je nutno v rámci řízení nařídit ústní jednání, provést výslech svědka, nechat zpracovat znalecký posudek, doručit účastníkovi písemnost do zahraničí, případně využít institutu předvedení.

Oznamování rozhodnutí:

Rozhodnutí je možné oznámit účastníkům dvěma způsoby, jež jsou zakotveny v ustanovení § 72 správního řádu. V první řadě jde o doručení písemného vyhotovení do vlastních rukou prostřednictvím poštovního doručovatele, případně jinou vhodnou formou⁶⁶. V druhém případě lze rozhodnutí vyhlásit účastníkovi ústně během ústního jednání, přičemž vyhlášení touto formou má účinky oznámení jako takového pouze za předpokladu, že se účastník současně vzdá svého práva na doručení písemného vyhotovení rozhodnutí, pokud ovšem zákon nestanoví jinak. Jestliže se účastník řízení vzdá nároku na doručení písemného vyhotovení rozhodnutí, je nutné tuto skutečnost poznamenat do spisu.

⁶⁴ § 69 správního řádu.

⁶⁵ Oprávněnou úřední osobou je úřední osoba oprávněná provádět úkony správního orgánu v řízení podle vnitřních předpisů správního orgánu nebo pověřená vedoucím správního orgánu.

Právní moc a vykonatelnost rozhodnutí⁶⁷:

Právní moc rozhodnutí nastává dnem, kdy je rozhodnutí řádně oznámeno účastníkovi řízení s tím, že proti takovému rozhodnutí není možné podat řádný opravný prostředek. V případě, že je v rozhodnutí ponechána lhůta na odvolání, stává se rozhodnutí pravomocné následující den po uplynutí řádné doby pro podání odvolání. Pokud je rozhodnutí ve věci zasláno více účastníkům, pak takové rozhodnutí nabývá právní moci následující den po marném uplynutí posledního dne lhůty účastníkovi, kterému bylo rozhodnutí oznámeno naposledy.

Vykonatelnost rozhodnutí nastává dnem, kdy je dotčené rozhodnutí způsobilé mít právní účinky, případně pak pozdějším dnem, který je ve výrokové části rozhodnutí konkretizován. V případě, že je ve výrokové části uvedena lhůta ke splnění povinnosti, je rozhodnutí vykonatelné za předpokladu, že rozhodnutí bude v právní moci a lhůta ke splnění uložené povinnosti uplyne. Možnost předběžné vykonatelnosti rozhodnutí nastává tehdy, jestliže odvolání proti rozhodnutí nemá odkladný účinek.

2.5.4 Zápis bodů do bodového hodnocení v registru řidičů

V řízeních o dopravním přestupku nebo správním deliktu je zcela běžné, že je obviněnému, který byl ze spáchání takového skutku uznán vinným, přiřazen na základě pravomocného rozhodnutí stanovený počet bodů. Bodové hodnocení⁶⁸ je povinen zaznamenávat příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu je konkrétní pachatel přihlášen k trvalému pobytu. V případě cizinců zapisuje počet bodů obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu byl dopravní delikt spáchán. Pachatel cizí státní příslušnosti má pak v daném registru založenu evidenční kartu řidiče, do které se zaznamenávají dopravní delikty spáchané na celém území ČR. Uložení počtu bodů se týká jen účastníků silničního provozu, kteří se protiprávního jednání dopustí při řízení motorového vozidla.

⁶⁶ §§ 20-21 správního řádu.

⁶⁷ §§ 73-74 správního řádu.

⁶⁸ § 123b zákona o silničním provozu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 APLIKACE ZÁKLADNÍCH RYSŮ SPRÁVNÍHO TRESTÁNÍ Z HLEDISKA PROCESU

V teoretické části této práce byly definovány nejen základní pojmy související s činností a výkonem veřejné správy, ale také podstatné charakteristiky typické pro správní řízení. Jak samotný název bakalářské práce napovídá, je její vyhrazená část zaměřena na řízení o přestupcích a řízení o jiných správních deliktech, které jsou páčány na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.

Je naprosto nezpochybnitelné, že situovat vybraný případ z praxe by bylo absolutně nemožné bez teoretických znalostí správního práva zakládající zcela zásadní principy, postupy a kroky správního řízení tak, jak to ostatně bylo přiblíženo v teoretickém bloku. V souvislosti s řešenou problematikou tedy nezbyvá nic jiného, než tyto veškeré vědomosti o správním řízení aplikovat na konkrétní příklad z praxe.

3.1 Praktická studie

Při výběru případu jsem vycházela nejen z vlastních zkušeností nasbíraných ze své úřední činnosti, které jsou tím nejlepším námětem pro realizaci, ale také z příspěvků svých kolegů. Je zcela běžné, že pracovníci Městského úřadu Břeclav zajišťující agendu přestupkového řízení na úseku dopravních přestupků konzultují každý případ společně. Tato praxe je interně zavedena zejména z toho důvodu, aby se sjednotil postup vyřizování veškerých záležitostí bez existence zásadních omylů a chybných kroků.

Základní rysy typické pro správní trestání z hlediska procesu bych ráda představila na případu, o kterém jsem sama rozhodovala. S poukázáním na fakt, že jsem povinna zachovávat mlčenlivost o utajovaných skutečnostech, s nimiž se při výkonu svého povolání seznámím, bude situovaný příklad nastíněn zejména z hlediska procesních úkonů bez udání osobních údajů pachatele.

Charakteristika případu:

Městský úřad Břeclav, odbor správních věcí a dopravy, jako správní orgán příslušný rozhodovat v dané věci obdržel od Policie ČR Dopravní inspektorát Břeclav písemné oznámení o přestupku podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích, dle kterého se měl dopustit podezřelý řidič tím, že dne 27. 10. 2009 v 10:28 hod. řídil v obci Břeclav osobní motorové vozidlo tovární zn. Škoda Felicia Combi, dané registrační značky, pod

vlivem alkoholu. Po zastavení hlídkou Policie ČR byl jmenovaný v rámci silniční kontroly vyzván k provedení dechové zkoušky zařízením Dräger, které se téhož dne v 10:40 hodin a následně pak v 10:53 hodin dobrovolně podrobil. Přístroj naměřil v jeho dechu nejprve hodnotu alkoholu 0,46 g/kg, na druhý pokus byla zjištěna hodnota alkoholu 0,43 g/kg. S naměřenými hodnotami kontrolovaný řidič souhlasil, lékařské vyšetření spojené s odběrem krve, příp. moči nežádal. Policejní hlídce se jmenovaný na místě doznal k tomu, že předchozí den ve večerních hodinách požil přibližně 4 dl vína. Řidičský průkaz byl podezřelé osobě na místě policisty zadržen⁶⁹.

3.1.1 Předběžné opatření – řízení o zadržení řidičského průkazu

Městský úřad Břeclav, odbor správních věcí a dopravy, obdržel od policie prvořadně oznámení o zadržení řidičského průkazu s přiloženým dokladem. V daném oznámení byla uvedena podstatná fakta, na jejichž základě mohl správní orgán příslušný ve věci rozhodovat zahájit s podezřelým řidičem řízení o zadržení řidičského průkazu podle zvláštní úpravy.

Ustanovení § 118c odst. 1 zákona o silničním provozu stanoví: „*Obecní úřad obce s rozšířenou působností do 5 pracovních dnů ode dne doručení oznámení o zadržení řidičského průkazu podle § 118b zahájí řízení, na základě něhož lze rozhodnout o zadržení řidičského průkazu do doby pravomocného rozhodnutí o přestupku nebo o trestném činu; jde-li o podezření ze spáchání trestného činu, zahájí řízení po předchozím souhlasu státního zástupce...*“

Správní orgán tedy v daném případě zajistil účel a průběh řízení tím, že primárně zahájil s podezřelou osobou řízení o zadržení řidičského průkazu. Jak z výše citovaného zákonného ustanovení vyplývá, správní orgán má zahájit správní řízení o zadržení řidičského průkazu do 5 dnů od obdržení příslušného oznámení. Správní orgány se v praxi poměrně často setkávaly s tím, že se jim předmětné řízení nepodařilo do stanovené lhůty zahájit, což pak mělo dopad jak na řízení o zadržení řidičského průkazu, tak i na samotné řízení

⁶⁹ „*Policista je oprávněn z důvodů uvedených v § 118a odst. 1 písm. a) až h) zadržet řidičský průkaz. Po zadržení řidičského průkazu oznámí policista bez zbytečného odkladu zadržení řidičského průkazu registru řidičů, u zahraničních řidičů příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.*“ – cit. § 118b odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu.

o přestupku. Z uvedeného důvodu byl pro správní orgány postup v dané záležitosti metodicky⁷⁰ ujednocen, kdy tato pětidenní lhůta nenabývá preklusivní povahy, nýbrž je třeba považovat ji za lhůtu pořádkovou.

I v případě, že by tedy Městský úřad Břeclav, odbor správních věcí a dopravy, pětidenní lhůtu na zahájení řízení o zadržení řidičského průkazu nedodržel, není vyloučeno, že by správní orgán nemohl následně vydat v dané věci rozhodnutí. Jak již bylo nastíněno výše, správní orgán předmětné řízení ve stanovené, byť pořádkové, lhůtě zahájil, přičemž následně vydal rozhodnutí, kterým vyslovil výrok o zadržení řidičského průkazu do doby pravomocného rozhodnutí o přestupku. Proti tomuto rozhodnutí bylo možné podat do patnácti dnů od obdržení předmětné zásilky odvolání, čehož však adresát nevyužil. Řízení o zadržení řidičského průkazu bylo tedy pravomocně ukončeno.

3.1.2 Zahájení správního řízení o přestupku a předvolání obviněného k ústnímu jednání

Na základě spisového materiálu, jehož součástí byl dostatek podkladů a důkazů k zahájení řízení z moci úřední (tj. oznámení o dopravním přestupku, záznamy o dechových zkouškách, úřední záznam policejní hlídky, potvrzení o zadržení řidičského průkazu, oznámení o zadržení řidičského průkazu a výpis z evidenční karty řidiče), zaslal správní orgán obviněnému z přestupku oznámení o zahájení řízení společně s předvoláním. Uvedený postup proběhl zcela v souladu se zákonem, neboť správní řád umožňuje spojit oznámení o zahájení řízení s jiným úkonem v řízení.

Oznámení o zahájení řízení a předvolání obviněného k ústnímu jednání obsahovalo nejen formální náležitosti, jako je bezpochyby označení správního úřadu v záhlaví, otisk úředního razítka, dále jméno, příjmení, funkce a podpis oprávněné úřední osoby, ale také skutečnosti plynoucí ze samotného případu. Nechyběly zde údaje o adresátovi, popis skutku, z kterého je dotčená osoba obviněna, a taktéž upozornění, jež adresáta informovalo o čase a místě ústního jednání. Důležitou a neopomenutelnou součástí předmětného oznámení bylo taktéž vyčerpávající poučení obviněného o jeho právech a povinnostech, jež vyplývají jak ze zákona o přestupcích, tak i z podpůrného obecného řízení dle správního řádu:

⁷⁰ Stanovisko Ministerstva dopravy ČR ze dne 18. 9. 2006 pod zn. 111/2006-160-LEG/1.

- poučení obviněného o jeho možném předvedení podle § 60 odst. 1 správního řádu, a to v případě, že se bez náležité omluvy nebo bez dostatečných důvodů nedostaví na předvolání k ústnímu jednání,
- poučení obviněného o možném uložení pořádkové pokuty až do výše 50.000 Kč v souladu s ust. § 62 odst. 1 písm. a) správního řádu v případě, že se bez omluvy nedostaví na předvolání ke správnímu orgánu,
- poučení obviněného dle § 73 odst. 2 zákona o přestupcích o právu vyjádřit se ke všem skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu, k důkazům o nich, uplatňovat skutečnosti a navrhnout důkazy na svoji obhajobu, podávat návrhy a opravné prostředky,
- poučení obviněného dle § 33 odst. 1 správního řádu o právu zvolit si zmocněnce (plnou moc lze udělit písemně nebo ústně do protokolu; v téže věci může mít účastník současně pouze jednoho zmocněnce),
- poučení obviněného podle § 38 odst. 1 a odst. 4 správního řádu o právu nahlížet do spisu a o právu pořizovat si výpisy (v souvislosti s tím má obviněný také právo na to, aby správní orgán pořídil kopie spisu nebo jeho části),
- poučení obviněného dle § 36 odst. 3 správního řádu o právu vyjádřit se ke všem podkladům rozhodnutí před jeho vydáním,
- poučení obviněného na základě § 52 správního řádu o povinnosti označit důkazy na podporu svých tvrzení,
- poučení obviněného v souladu s ust. § 16 odst. 3 správního řádu, podle kterého má každý, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, právo na tlumočnicka zapsaného v seznamu tlumočnicků.

Poté, co si obviněný uvedené oznámení, jež mu bylo zasláno do vlastních rukou na adresu trvalého pobytu, řádně převzal, kontaktoval správní orgán písemným sdělením, v němž popsal důvody své nepřítomnosti u ústního jednání. Obviněný uvedl, že v termínu, kdy má proběhnout ústní jednání ve věci, bude hospitalizován ve zdravotnickém zařízení kvůli plánované operaci (tato skutečnost byla řádně doložena lékařskou zprávou o hospitalizaci). Ve svém sdělení současně jmenovaný uvedl, že se vzdává svého zákonného práva účastnit se ústního jednání, neboť by to do věci nepřineslo nic nového. Nedílnou součástí tohoto

sdělení byl také znalecký posudek, který byl na žádost obviněného vypracován soudním znalcem z odvětví soudního lékařství.

3.1.3 Ustanovení soudního znalce správním orgánem

Jak z předchozího textu vyplývá, obviněný v rámci důkazního řízení doložil písemně vypracovaný znalecký posudek, který byl na jeho vlastní žádost a náklady s tím spojené vyhotoven vybraným znalcem z oboru soudního lékařství. Znalec, kterého obviněný oslovil z hlediska posouzení věci, však při svém zjištění vycházel pouze z tvrzení a popisu události obviněným. Je na místě konstatovat, že uvedený soudní znalec možnost nahlédnout do správního spisu neměl. S konkrétními podklady spisového materiálu nedisponoval, neboť v rámci správního řízení nebyl jako znalec řádně ustanoven.

Vzhledem k tomu, že v rámci správního řízení leží důkazní břemeno vždy na správním orgánu, rozhodl správní orgán pro objasnění věci nechat zpracovat znalecký posudek re- vizní. Správní orgán během svého šetření zjistil, že vypracovaný znalecký posudek, který obviněný dodal jako důkaz pro plynoucí správní řízení, byl vyhotoven soudním znalcem z Ústavu soudního lékařství v Brně. Aby byla v řízení dodržena zásada nestranného postupu bez náznaku jakékoliv podjatosti, rozhodl správní orgán ustanovit pro daný případ jiného odborníka, a to soudního znalce z oboru toxikologie z Ústavu soudního lékařství v Olomouci.

O svém záměru ustanovit soudního znalce vyrozuměl prvořadně správní orgán obviněného, a to tím způsobem, že mu zaslal písemné sdělení obsahující údaje o znalci, kterého správní orgán zamýšlí pro daný případ ustanovit. Dalším krokem v řízení bylo vyhotovení usnesení, na jehož základě správní orgán soudního znalce ustanovil. Vzhledem k tomu, že usnesení je zvláštním druhem rozhodnutí (zpravidla je procesního charakteru), musí mít stejné formální a zejména pak obsahové náležitosti jako rozhodnutí. V daném případě tedy ve výrokové části usnesení byla uvedena následující fakta:

- o ustanovení znalce rozhodl Městský úřad Břeclav, odbor správních věcí a dopravy, a to na základě ust. § 56 správního řádu,
- konkrétní údaje o osobě (jméno, příjmení, titul, funkce), kterou správní orgán ustanovil k vyhotovení znaleckého posudku,

- soudní znalec byl ustanoven z toho důvodu, aby vypracoval odborný znalecký posudek ve věci týkající se dopravního přestupku, jehož se měl dopustit obviněný, který dne 27. 10. 2009 v 10:28 hod. řídil v obci Břeclav osobní motorové vozidlo tovární zn. Škoda Felicia Combi, dané registrační značky, pod vlivem alkoholu,
- soudní znalce je povinen vypracovat znalecký posudek písemně ve dvojnásobném vyhotovení a do třiceti dnů ode dne, kdy usnesení obdržel.

V odůvodnění pak správní orgán popsal skutečnosti, na základě kterých soudního znalce ve věci ustanovil. Správní orgán neopomněl v další části odůvodnění usnesení položit soudnímu znalci otázky, kterými se má v rámci zpracování odborného posudku zabývat.

V poslední obsahové části usnesení, a to v poučení o opravném prostředku, správní orgán soudního znalce upozornil na skutečnost, že je proti předmětnému usnesení možné v souladu s ust. § 76 odst. 5 správního řádu podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho oznámení ke Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, Žerotínovo náměstí 3/5, 602 00 Brno, cestou Městského úřadu v Břeclavi, který rozhodl. Správní orgán neopomněl v poučení rovněž zmínit, že odvolání proti usnesení nemá dle výše citovaného zákonného ustanovení odkladný účinek.

Soudní znalec, který byl pro dané přestupkové řízení správním orgánem ustanoven, svého práva odvolat se proti usnesení nevyužil. Usnesení tedy po uplynutí zákonné lhůty nabylo právních účinků. Následně na to správní orgán zaslal pravomocně ustanovenému soudnímu znalci kompletní spisový materiál k nahlédnutí.

3.1.4 Dokazování znaleckým posudkem

Soudní znalec učinil vše tak, jak mu bylo usnesením správního orgánu uloženo. Dodal ve stanovené lhůtě písemně vypracovaný posudek včetně vyúčtování nákladů za jeho zpracování.

S účinností od 1. 1. 2009 byly na základě zákona č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, novelizovány mimo jiné také zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, dále zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a v neposlední řadě rovněž zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních

k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Změny právních předpisů se nejvíce dotkly oblasti související s postupem při zjišťování možného ovlivnění osob vykonávajících činnosti, při nichž by mohlo dojít k ohrožení života, zdraví nebo majetku, alkoholem či jinými návykovými látkami. Především novelizací ustanovení § 16 zákona č. 379/2005 Sb., které rozlišovalo pojmy orientační zjištění (tím se rozumí dechová zkouška, odběr slin, stěr z kůže nebo sliznic, příp. jiný účinný způsob) a odborné lékařské vyšetření (jde o cílené klinické vyšetření lékařem spojené s odběrem vzorků biologického materiálu), chtěl zákonodárce přiznat důkazu o ovlivnění alkoholem, který byl získán v souvislosti s dechovou zkouškou provedenou některým z analyzátorů alkoholu v dechu, jež jsou schváleny Českým metrologickým institutem, vyšší míru přesvědčivosti. Podle nové právní úpravy ust. § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. se totiž odborné lékařské vyšetření neprovede, pokud orientační vyšetření zjišťující obsah alkoholu v dechové zkoušce provedené analyzátozem alkoholu v dechu splňuje podmínky stanovené zvláštním právním předpisem⁷¹.

Podle názoru Ministerstva dopravy ČR⁷² je tedy pozitivní výsledek dechové zkoušky, jež je proveden některým z certifikovaných analyzátorů, relevantním důkazem vypovídajícím o ovlivnění alkoholem. Je na místě konstatovat, že každá měřicí metoda je ovlivněna chybami měření a ostatními faktory, jež mohou mít na konečný výsledek vliv. Z daného důvodu byla na žádost Ministerstva dopravy ČR vypracována Českým metrologickým institutem (ČMI) metodika zaměřená jak na postup policie, příp. jiných příslušných orgánů při zjišťování možného ovlivnění alkoholem prostřednictvím dechových analyzátorů, tak pro účely následných správních řízení.

Při zpracování svého posudku se soudní znalec zabýval nejen skutečnostmi získanými ze své praxe, ale také hodnotil konkurenční znalecký posudek, který si obviněný nechal vypracovat na vlastní žádost. Vzhledem k tomu, že v prvním znaleckém posudku se znalec

⁷¹ Zákon č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 345/2002 Sb., kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování a měřidla podléhající schválení typu.

⁷² Metodika Ministerstva dopravy pod č. j. 285/2009-160-OST vydaná za účelem usměrnění některých správních činností obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů v souvislosti s novelizací zákonů č. 361/2000 Sb. a č. 379/2005 Sb. zákonem 274/2008 Sb.

neseznámený se spisem odvolával právě na metodiku ČMI, musel ustanovený soudní znalec ve svém závěru také tuto metodiku zhodnotit.

Při práci s výsledky měření v řízeních sankční povahy, kterými jsou také řízení o přestupku, je podle ustanoveného soudního znalce nutno zohlednit faktory ovlivňující výsledek měření tak, aby v případě pozitivního výsledku byl řidič obviněn a také postižen za jednání, které je bez důvodných pochybností prokazatelné. V případě deliktu spočívajícího v řízení motorového vozidla pod vlivem alkoholu jde o řízení vozidla s takovým množstvím alkoholu v organismu, které je zjištěno zcela spolehlivě, tj. jeho minimálním prokazatelným množstvím. Ke zjištění takové nejnižší prokazatelné hladiny alkoholu je nutno od výsledku měření vyplývajícího z výstupu analyzátoru alkoholu v dechu odečíst hodnotu zahrnující součet možných faktorů, které mohou výsledek měření ovlivnit. Ze závěru metodiky ČMI vyplývá, že s ohledem na faktory, které se mohou promítnout do výsledku měření, lze výsledek zkoušky provedené analyzátozem alkoholu v dechu považovat za pozitivní (tedy takový, kdy výsledek zkoušky prokazuje ovlivnění alkoholem) v případě, že výsledná naměřená hodnota je větší nebo rovna hodnotě 0,25 g/kg. V případech, kdy je naměřená hodnota nižší než 0,25 g/kg, je nutno ve smyslu uvedené metodiky považovat výsledek za negativní.

3.1.5 Předvolání svědků

Vzhledem k tomu, že z žádného ze zpracovaných znaleckých posudků nevyplynuly jednoznačné skutečnosti zakládající jasný závěr, rozhodl správní orgán z důvodu, aby byl objasněn a zjištěn skutečný stav věci, o kterém nebudou pochybnosti, předvolat k podání svědecké výpovědi členy policejní hlídky, kteří obviněného v inkriminovanou dobu kontrolovali.

Předvolání bylo svědkům zasláno v písemné podobě do vlastních rukou na adresu policejního oddělení, kam jsou služebně zařazeni. Písemnost obsahovala nejen údaje o tom, kdy, kam a za jakým účelem se má předvolaný k podání svědecké výpovědi dostavit, ale také poučení o povinnosti vypovídat jako svědek a o následcích, které svědkovi vzniknou v případě, že bude vypovídat křivě, nebo pokud se ke svědecké výpovědi odmítne dostavit anebo se nedostaví bez náležité omluvy.

O skutečnosti, že budou v rámci dokazovací fáze probíhajícího správního řízení vyslechnuti svědci, vyrozuměl správní orgán obviněného, neboť obviněný jako účastník řízení má

právo klást, a to prostřednictvím správního orgánu, svědkům otázky. Zmíněné upozornění bylo obviněnému oznámeno jako součást opětovného předvolání k ústnímu jednání, jež bylo obviněnému řádně a s dostatečným předstihem zasláno do vlastních rukou na adresu trvalého pobytu. Termín ústního jednání byl stanoven v jednoznačném souladu se zásadou hospodárnosti správního řízení, neboť byl obviněný pozván v čase půl hodiny po předpokládaném ukončení svědeckých výslechů.

3.1.6 Podání svědecké výpovědi

Předvolaní svědci se k podání svědecké výpovědi osobně dostavili na určené místo a ve stanoveném termínu. Výslechy neprobíhaly současně, ale přibližně v půl hodinovém intervalu. Oba svědci byli před samotným výslechem poučeni o stejných skutečnostech, které jim byly sděleny v písemném předvolání.

Svědci byli správním orgánem nejprve dotázáni, jaký vztah mají k obviněnému. Oba shodně uvedli, že obviněného znají pouze z výkonu služby. Svědci poté popsali, kdy, kde a za jakých okolností zúčastněné motorové vozidlo zastavili. Charakterizovali celý průběh silniční kontroly s tím, že dále odpovídali na otázky, které jim byly kladeny ze strany správního orgánu. Správní orgán se při výslechu zaměřil zejména na skutečnosti, jež by přiblížily stav, ve kterém se obviněný v inkriminovanou dobu nacházel. Policisté tedy odpovídali na otázku, zda obviněný při kontrole jevil známky požití alkoholu, případně zda bylo z jeho chování na první pohled patrné, že by mohl být pod jeho vlivem. Oba svědci nezávisle na sobě uvedli, že kromě pozitivních výsledků dechových zkoušek měl obviněný zarudlé bělmo očí a jeho dech zapáchal po alkoholu. Lze říci, že skutečnosti uvedené v obou protokolech o podání svědecké výpovědi byly v důležitých bodech v souladu s oznámením o přestupku a úředním záznamem policejní hlídky.

Na závěr je nutno dodat, že obviněný nevyužil svého práva klást svědkům (a to prostřednictvím správního orgánu) otázky, neboť se k tomuto jednání nedostavil, přestože byl o daném procesním úkonu řádně vyrozuměn.

3.1.7 Průběh ústního jednání – sepsání protokolu s obviněným

Jak již bylo přiblíženo výše, ústní jednání s obviněným bylo nařízeno přibližně půl hodiny po provedených výsleších svědků. Přestože se obviněný možnosti klást svědkům otázky vzdal, k ústnímu jednání se řádně dostavil. Po předložení dokladu totožnosti byl obviněný

nejdříve poučen o všech svých právech a povinnostech, které byly vyjmenovány v písemném předvolání k ústnímu jednání. Následně správní orgán poskytl obviněnému kompletní spisový materiál k nahlédnutí. Poté, co se obviněný se spisem seznámil, mu ze strany správního orgánu bylo sděleno obvinění v projednávané věci s poukázáním na porušení zákonných ustanovení příslušných právních předpisů. Po těchto krocích správní orgán obviněnému umožnil, aby se k celé věci vyjádřil a aby k jednotlivým bodům dokazování uplatnil své námitky.

Obviněný v rámci své výpovědi popsal celý průběh policejní kontroly a zároveň se doznal, že předchozí den požil alkohol. Nesouhlasil však s obviněním správního orgánu, že by řídil motorové vozidlo pod vlivem alkoholu, čímž by naplnil skutkovou podstatu přestupku dle ustanovení § 22 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích. Obviněný na základě nic neprokazujících znaleckých posudků správní orgán upozornil, že by měl při rozhodování ve věci postupovat v souladu se zásadou „in dubio pro reo“.

Veškeré skutečnosti řečené v rámci ústního jednání byly správním orgánem zaznamenány formou protokolu, který byl po ukončení ústního jednání vytisknut, podepsán oběma stranami a poté založen dopisu.

3.1.8 Vydání rozhodnutí o přestupku

Vzhledem k tomu, že obviněný žádné další dokazování ve věci nežádal, rozhodl správní orgán ukončit řízení v prvním stupni vydáním rozhodnutí o přestupku. Správní orgán měl k provedení tohoto procesního úkonu dostatek důkazních materiálů.

Rozhodnutí o přestupku bylo vydáno v souladu s obecnou i speciální úpravou, přičemž obsahovalo předepsané formální i obsahové náležitosti.

Ve výrokové části byly uvedeny následující skutečnosti:

- Městský úřad Břeclav, odbor správních věcí a dopravy, oddělení dopravy, silničního hospodářství a přestupkového řízení na základě ustanovení § 124 odst. 5 písm. j) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění platném v době spáchání přestupku (dále jen „zákon o silničním provozu“), dále v souladu s ustanovením § 53 odst. 2 a ust. § 55 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění platném v době spáchání přestupku (dále jen „zákon o přestupcích“), a na

základě ustanovení § 67 odst. 1 zák. číslo 500/2004 Sb., správní řád, rozhodl takto:

- Obviněný s uvedením identifikačních údajů (jméno, příjmení, titul, datum narození, adresa trvalého pobytu) je vinen ze spáchání přestupku dle ustanovení § 22 odst. 1 písm. b) zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění platném v době spáchání přestupku, jehož se dopustil dne 27. 10. 2009 v 10:28 hod. tím, že v obci Břeclav řídil osobní motorové vozidlo tovární zn. Škoda Felicia Combi, dané registrační značky, pod vlivem alkoholu. Po zastavení hlídkou Policie ČR byl jmenovaný v rámci silniční kontroly vyzván k provedení dechové zkoušky zařízením Dräger, které se téhož dne v 10:40 hodin a následně pak v 10:53 hodin dobrovolně podrobil. Přístroj naměřil v jeho dechu nejprve hodnotu alkoholu 0,46 g/kg, na druhý pokus byla zjištěna hodnota alkoholu 0,43 g/kg. S naměřenými hodnotami kontrolovaný řidič souhlasil, lékařské vyšetření spojené s odběrem krve, příp. moči nežádal. Policejní hlídce se jmenovaný na místě doznal k tomu, že předchozí den ve večerních hodinách požil přibližně 4 dl vína.
- Tímto jednáním obviněný porušil ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu a ust. § 16 odst. 1 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů.
- Za to se mu podle ustanovení § 22 odst. 5 zákona o přestupcích ukládá⁷³:
 - 1) pokuta ve výši **12 000,- Kč** (slovy: dvanáct tisíc korun českých).
 - 2) zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu **9 měsíců** ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku. Do doby zákazu činnosti se podle ust. § 118c odst. 3 zákona o silničním provozu započítává doba zadržení řidičského průkazu., tj. ode dne zadržení policistou do data nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

⁷³ Příloha P I: Přehled sankcí a bodového hodnocení.

- Současně má obviněný dle ust. § 79 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a dle ust. § 1 odst. 1, 2 vyhl. MV č. 231/1996 Sb., ve znění vyhl. MV č. 340/2003 Sb., povinnost nahradit náklady spojené s projednáváním přestupku stanovené na paušální částku ve výši **2 500,- Kč** (slovy: dva tisíce pět set korun českých).
- Pokutu a náklady řízení je obviněný povinen uhradit nejpozději do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku.

V odůvodnění rozhodnutí se správní orgán zabýval nejen skutečnostmi, jež uvedl ve svém výroku, ale zejména pak přiblížil a vyhodnotil důkazy, na základě kterých rozhodl o vině obviněného. Správní orgán do odůvodnění uvedl veškeré důkazy a podklady, s kterými po celou dobu až do vydání konečného rozhodnutí disponoval. Záznamy o dechových zkouškách, oba znalecké posudky, svědecké výpovědi, výpis z evidenční karty řidiče, výpověď obviněného a ostatní dostupné podklady byly hodnoceny zvlášť a následně i ve vzájemné souvislosti. Správní orgán se ve svých úvahách zaměřil také na skutečnosti uvedené v metodice Ministerstva vnitra ČR a v závěrech Českého metrologického institutu. Neopomněl rovněž zmínit platné znění právních předpisů, podle kterých bylo rozhodováno, včetně ocitování konkrétních zákonných ustanovení, která obviněný svým protiprávním jednáním porušil. Správní orgán dále zdůvodnil okolnosti, za jakých podmínek a v jaké výměře byla obviněnému uložena povinnost uhradit náklady řízení spojené s projednáváním přestupku. Při stanovení druhu a výše uložených sankcí vycházel správní orgán z charakteru spáchaného přestupku, následků a okolností, za kterých byl dopravní delikt spáchán. Obviněnému pak přitížilo nejen to, že je spáchaný přestupek řazen mezi nejzávažnější jednání porušující pravidla silničního provozu, ale také zjištění, že má v evidenční kartě řidiče zaregistrováno již několik záznamů souvisejících s hrubým porušením bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Ve prospěch obviněného bylo naopak přihlédnuto k tomu, že jmenovaný se správním orgánem spolupracoval, přičemž průběh celého řízení žádným způsobem neztěžoval. Správní orgán rovněž ve svém odůvodnění na závěr sdělil, že je doba zadržení řidičského průkazu započítána do doby výkonu sankce zákazu činnosti spočívajícího v uložení zákazu řízení motorových vozidel.

V další obligatorní části rozhodnutí, kterou je bezpochyby poučení, správní orgán uvedl, že je proti danému rozhodnutí možno v souladu s ust. § 86 odst. 1 správního řádu podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho oznámení ke Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, Žerotí-

novo náměstí 3/5, 602 00, Brno, cestou Městského úřadu v Břeclavi, který rozhodl. Včas podané odvolání má dle ust. § 81 odst. 5 zákona o přestupcích odkladný účinek. Nedílnou součástí poučení bylo rovněž upozornění na skutečnost, že pokud obviněnému nebude předmětné rozhodnutí doručeno poštovním doručovatelem přímo do vlastních rukou, ale ve smyslu § 24 odst. 1 správního řádu bude uloženo na poště, potom se za den doručení považuje desátý den od tohoto uložení, nikoli až následné faktické převzetí rozhodnutí po uplynutí této desetidenní lhůty. V tomto případě se lhůta pro příp. podání odvolání nepočítá od faktického převzetí předmětného rozhodnutí účastníkem řízení, ale už od jedenáctého dne od uložení písemnosti na poště.

3.1.9 Právní účinky rozhodnutí o přestupku

Rozhodnutí o přestupku zasláné obviněnému do vlastních rukou na adresu trvalého pobytu si obviněný na příslušném poštovním úřadě převzal následující den poté, kdy byla písemnost řádně uložena na poště. Vzhledem k tomu, že správní orgán během patnáctidenní lhůty na odvolání žádné podání od obviněného neobdržel, opatřil rozhodnutí, a to přesně po uplynutí zmíněné lhůty, doložkou právní moci a vykonatelnosti.

3.1.10 Zapsání bodů do bodového hodnocení na základě pravomocného rozhodnutí

Téhož dne, kdy rozhodnutí o přestupku nabylo právní moci, dal správní orgán příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podnět k zaznamenání všech povinných náležitostí do registru řidičů. Pracovník uvedeného úseku podání zpracoval s tím, že do přehledu záznamů obviněného zavedl číslo jednacích pravomocného rozhodnutí, informace o tom, kdy a kým bylo ve věci vydáno správní rozhodnutí, dále právní účinky rozhodnutí, porušená zákonná ustanovení, výši uložené finanční sankce, délku sankce spočívající v zákazu řízení motorových vozidel a počet bodů dle bodového hodnocení. Nechybělo rovněž uvedení oddělení policie, které oznámení o přestupku zpracovalo, a číslo jednacích, pod kterým byl případ v policejní databázi veden.

4 ZHODNOCENÍ PLATNÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ VZTAHUJÍCÍCH SE K ŘEŠENÍ DOPRAVNÍCH PŘESTUPKŮ VE SPRÁVNÍM ŘÍZENÍ

Vzhledem k tomu, že je problematika správního řízení o přestupcích a správních deliktech na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu velice obsáhlá, neboť daná oblast souvisí s širším okruhem právních předpisů, budu při hodnocení stávající právní úpravy a následném doporučení k nápravě vycházet z konkrétního příkladu, který byl přiblížen v předchozí kapitole.

Řešení popisovaného případu bylo založeno nejen na postupech dle podpůrného zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ale zejména na aplikaci zvláštních právních předpisů, mezi které patří:

- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění doplňků a novel (dále jen „zákon o přestupcích“),
- zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“),
- zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění doplňků a novel.

Ze svých osobních zkušeností a po konzultacích s kolektivem pracovníků přestupkové agendy Městského úřadu v Břeclavi jsem dospěla k názoru, že řízení o případech obdobného charakteru jsou svázána s řadou komplikací, které je nutno zcela odbourat nebo alespoň zmírnit.

4.1 Překážky při doručování písemností

Institut doručování, který silně koresponduje se zásadou písemnosti správního řízení, je jeden z nevýznamnějších a nejdůležitějších. S novou právní úpravou správního řádu došlo k radikální změně jak ve způsobech doručování, kdy je možné zásilky účastníkům řízení doručit kamkoliv, kde budou zastížení, dále elektronicky či nově prostřednictvím datové schránky, tak i v prodloužení lhůty k vyzvednutí uložených písemností.

4.1.1 Doručování v řízení o zadržení řidičského průkazu

Od 1. 7. 2006 došlo s novelizací⁷⁴ zákona o silničním provozu k rozsáhlým změnám. Jednou z nich bylo i nově zavedené řízení o zadržení řidičského průkazu.

Jak již bylo v prvním bloku praktické části přiblíženo, policista je oprávněn řidičský průkaz zadržet v závažných případech, jež souvisí s hrubým porušením pravidel silničního provozu (patří sem mimo jiné i řízení vozidla pod vlivem alkoholu). Řidičský průkaz zadržovaný podezřelé osobě zašle policista společně s oznámením příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, který je povinen do 5 pracovních dnů ode dne doručení oznámení o zadržení řidičského průkazu toto řízení zahájit. Vzhledem k tomu, že se správní orgány v praxi pravidelně potýkaly s problémem tuto pětidenní lhůtu k zahájení řízení dodržet, bylo Ministerstvem dopravy ČR vydáno metodické stanovisko za účelem sjednocení postupu v dané věci. Ministerstvo dospělo k názoru, že uvedenou lhůtu je nutno považovat za pořádkovou, neboť nemá preklusivní povahu.

Jsem přesvědčená, že správní úřady tento pokyn uvítaly, přičemž podle předmětné metodiky postupují stále. Je však nutno mít na mysli, že metodická stanoviska nadřízených orgánů nejsou závazná tak, jako účinné právní předpisy. Jsou to pouze doporučení, podle kterých by se správní orgány při svých postupech měly řídit. Aby tedy nevznikaly důvodné pochybnosti, následkem čehož by mohlo dojít k napadení celého řízení jeho účastníkem, je nutno danou záležitost legislativně ošetřit.

4.1.2 Doručování písemností ve správním řízení

Ze své praxe mohu konstatovat, že doručování písemností účastníkům (zejména pak obviněným z přestupku) je pro správní orgány znatelným problémem. V rámci všech fází správního řízení je řádné doručení konkrétních obsílek nutností. Pokud správní orgán na základě nevyzvednuté zásilky zjistí, že je adresát na uvedené adrese neznámý nebo že se adresát z místa pobytu odstěhoval bez udání nové adresy, anebo je adresa vyplývající ze spisového materiálu totožná s adresou ohlašovny příslušného obecního úřadu, musí v takovém případě správní orgán využít ostatních institutů. V první řadě je v rámci součin-

⁷⁴ Zákon č. 411/2005 Sb., o změně zákona o provozu na pozemních komunikacích a dalších zákonů.

nosti možné požádat příslušné oddělení Policie ČR o prošetření bydliště dotčené osoby. Správní orgán dále může využít možnosti kontaktovat obecní úřad, do jehož správního obvodu spadá dotčená osoba svým trvalým pobytem. V neposlední řadě je možné využít doručení písemnosti prostřednictvím veřejné vyhlášky. Většina z uvedených způsobů je však poměrně zdlouhavá a víceméně nespolehlivá.

Podle § 10b odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, v platném znění, je na žádost osoby možné zavést v příslušném registru obyvatel údaje týkající se adresy určené k doručování písemností. K nápravě by dle mého názoru postačilo, kdyby v tomto právním předpise byla možnost ohlásit adresu k doručování legislativně změněna na povinnost. Dotčené osoby, které by se z jakýchkoliv důvodů na adrese trvalého pobytu nezdržovaly (tento fakt by samozřejmě musel být ověřen poštovním doručovatelem nebo jiným příslušným orgánem), by na základě nové právní úpravy byly povinny uvést do evidence obyvatel údaje o adrese určené k doručování písemností a současně i skutečnosti týkající se adresy přechodného pobytu.

Řízení o případech, v jejichž průběhu se správními orgány nedaří písemnosti doručovat, jsou logicky spojena s vyššími finančními náklady a ztrátou času. Na základě svých poznatků navrhuji, aby správní úřady rozhodující především v přestupkové agendě využily pro doručování obálek vlastního kurýra. Uvedené řešení má jednoznačnou oporu ve správním řádu, s jehož novelizací zákonodárce rozšířil způsoby doručování⁷⁵ písemností o celou řadu nových možností. Kurýr, který je zaměstnancem obecního úřadu, je v postavení úřední osoby. Z této skutečnosti plynou danému doručovateli stejné povinnosti, kterými jsou při své činnosti vázáni držitelé poštovní licence.

Mám za to, že dané řešení by vedlo nejen k rychlejším a efektivnějším postupům v oblasti úřední činnosti, ale také k přehlednějšímu monitorování zásilek, jež mají povahu veřejné listiny stvrzující právě akt doručení.

⁷⁵ § 19 správního řádu.

4.2 Dokazování – jednoznačné prokázání ovlivnění alkoholem při řízení vozidla

Jak již bylo v první části tohoto bloku přiblíženo, dle nové právní úpravy § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. se u osob vykonávajících činnosti, při nichž by mohlo dojít k ohrožení života, zdraví nebo majetku v souvislosti s požitím alkoholu či užitím jiných návykových látek, odborné lékařské vyšetření neprovede, pokud je obsah alkoholu zjištěn v rámci orientačního zjištění dechovou zkouškou, a to prostřednictvím certifikovaného dechového analyzátoru.

Pro pochopení výše uvedeného znění budu vycházet z popisované praktické studie. V případě tedy, že se řidič vozidla (motorového či nemotorového) na výzvu policisty podrobí v rámci silniční kontroly dechové zkoušce, přičemž její výsledek bude pozitivní, pak policista není povinen dále podezřelou osobu vyzvat k lékařskému vyšetření, jež je současně spojeno s odběrem krve nebo moči. I přesto, že je citované ustanovení postaveno na jednoznačných skutečnostech, dochází v praxi k zásadním rozdílům. Správní orgány se při řešení přestupků tohoto charakteru uvedenou právní úpravou řídí, k rozporným postupům však dochází v řízení trestním.

Soudy příslušné ve věci konat vyžadují k prokázání skutkové podstaty trestného činu „Ohrožení pod vlivem návykové látky“ dle ust. § 274 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, vedle pozitivní dechové zkoušky také výsledek odběru krve či moči. Citovaného trestného činu se dopustí osoba, jež se mimo jiné nachází ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodila vlivem návykové látky. Na základě poznatků soudních znalců z oboru toxikologie je stav vylučující způsobilost k řízení vozidla prokázán tehdy, pokud je v krvi řidiče zjištěna hodnota alkoholu vyšší než 1,00 g/kg čistého etylalkoholu. Orgány činné v trestním řízení se při svém rozhodování těmito názory řídí, přičemž je zcela zakomponovaly do své běžné praxe.

Z výše uvedených skutečností je patrné, že při rozhodování stejných či obdobných případů jsou procesní postupy správních orgánů odlišné od praxe soudní. Tyto zřetelné rozdíly vyvolávají nedůvěru a pochybnosti. Pokud výsledek dechové zkoušky pro uznání viny ve správním řízení postačí, vyšší míru přesvědčivosti tohoto důkazu měl ostatně zákonodárce při novelizaci právních předpisů na mysli, pak by toto zjištění mělo být relevantním důkazem i v řízení soudním. V dané věci by tedy bylo vhodné učinit taková zákonná opatření,

na jejichž základě by provedení případného vyšetření odběru krve či moči bylo ze stávající právní úpravy odstraněno s výjimkou, že provedení tohoto specifického vyšetření by bylo ponecháno pouze v případech, kdy o vyšetření požádá sama osoba podezřelá z přestupku či trestného činu. V konečném důsledku by nepochybně došlo ke sjednocení postupu všech příslušných orgánů.

4.3 Lhůta pro vyřízení přestupku

Z ustanovení § 20 odst. 1 zákona o přestupcích v zásadě vyplývá, že přestupek je možné projednat v jednoroční lhůtě, která počíná běžet dnem, kdy ke spáchání skutku došlo. Správní orgány se v rámci své činnosti velmi často setkávají s tím, že k promlčení přestupku dochází především z důvodu opakovaných omluv účastníků.

Právě k takovému jednání došlo ze strany obviněného v řízení o dopravním přestupku, jež bylo popisováno v příkladové studii. Obviněný svoji nepřítomnost u ústního jednání řádně omluvil doložením věrohodných dokumentů. V žádném případě tedy nešlo o úmysl obviněného vyhnout se projednání věci.

U pachatelů dopravních přestupků je však tento postup spočívající v účelovém protahování správního řízení až k zániku odpovědnosti za přestupek čím dál více oblíbenější. Napravit tento stav by bylo možné pouze za předpokladu, že by zákonodárce jednoroční lhůtu k vyřízení přestupku legislativně prodloužil na 3 roky. Věcně příslušným správním orgánům vyřizujícím přestupky v dopravě, jež jsou svázány zejména se zákonem o přestupcích a zákonem o silničním provozu, přísluší rozhodovat také o deliktech podle zvláštního zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Lhůta pro vyřízení přestupků a správních deliktů podle uvedeného právního předpisu byla s účinností od 1. 1. 2010 radikálně pozměněna s tím, že k zániku odpovědnosti⁷⁶ dojde, a to za splnění patřičných kritérií, až za 3 roky od spáchání. Prodloužit lhůtu pro vyřízení dopravních pře-

⁷⁶ „Odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm ne zahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán. Přestupek podle § 16 odst. 1 nelze projednat, jestliže správní orgán o něm ne zahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.“ – cit. § 16b odst. 3 zákona č. 168/1999 Sb.

stupků na dobu tří let by bylo vhodné už jen z toho důvodu, aby byl zajištěn soulad právních předpisů vztahujících se na oblast dopravní agendy.

4.4 Odečítání bodů z bodového hodnocení

Na základě platné právní úpravy lze trestné body odečíst z registru řidičů prakticky třemi způsoby. Ten nejnovější souvisí s absolvováním kurzu bezpečné jízdy. Podmínkou odečtu je nejen podání žádosti v příslušném registru řidičů společně s potvrzením o absolvování školení, ale také skutečnost, že takový řidič nemá zaevidováno více než 10 bodů nebo že nemá zaznamenán přestupek obodovaný více než 5 body. Při splnění všech kritérií má dotčená osoba právo zažádat o výmaz 3 bodů z celkového hodnocení jedenkrát za rok.

Pokud se tedy pachatel bude opětovně dopouštět méně závažných dopravních deliktů, přičemž nebude dovršena maximální hranice bodového hodnocení, může prakticky žádat o odečet bodů opakovaně. V takových případech se bodový systém zcela míjí svým preventivním účinkem.

4.5 Subjekty vykonávající agendu dopravních přestupků

S novelou zákona o silničním provozu a zákona o přestupcích byl počet přestupků, které jsou policejní orgány oprávněny řešit na místě v blokovém řízení, značně omezen. V praxi tedy běžně dochází k tomu, že správní orgány vyřizující předmětnou agendu jsou zahlceny obrovským počtem nových případů. Z daného důvodu je dle mého názoru nutností rozšířit v rámci organizačních změn počty úředníků této specifické oblasti. V souvislosti s náročností při vyřizování agendy dopravních přestupků by dále bylo vhodné, aby dotčení pracovníci měli ukončené vysokoškolské vzdělání, alespoň v bakalářském studijním programu, nejlépe pak právního směru.

ZÁVĚR

Na základě svých osobních zkušeností a po konzultacích s pracovníky agendy přestupkového řízení Městského úřadu v Břeclavi jsem dospěla k názoru, že stávající právní úprava vztahující se na oblast dopravních deliktů je svázána s řadou problémů a komplikací, které je nutno zcela odstranit nebo alespoň zmírnit.

Pro zhodnocení daných skutečností jsem, a to vzhledem ke značně obsáhlé problematice, vycházela z konkrétního příkladu, který byl přiblížen v praktické části.

Správní orgány se v rámci své činnosti potýkají zejména s překážkami při doručování písemností. Pokud se ve správním řízení nedaří účastníkům (zejména pak obviněným) řádně zásilky doručit, neboť je adresát na uvedené adrese neznámý nebo se z místa pobytu odstěhoval, musí správní orgán v takovém případě využít ostatních institutů. Většina z těchto způsobů je však poměrně zdlouhavá a víceméně nespolehlivá. Pro nápravu tohoto stavu by dle mého názoru stačilo v zákoně o evidenci obyvatel legislativně zakotvit povinné sdělení údajů o adrese určené k doručování písemností a současně i skutečnosti týkající se adresy přechodného pobytu dotčených osob. V souvislosti pak s řízením o zadržení řidičského průkazu, jež je příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností povinen zahájit do 5 pracovních dnů ode dne doručení oznámení o zadržení řidičského průkazu, navrhuji, aby metodické stanovisko Ministerstva dopravy ČR vydané za účelem sjednocení postupu, bylo legislativně zasazeno do příslušného právního předpisu.

S poukázáním na příkladovou studii, kdy obviněný řídil motorové vozidlo pod vlivem alkoholu, je na místě konstatovat, že při rozhodování stejných či obdobných případů jsou procesní postupy správních orgánů odlišné od praxe soudní. Pokud výsledek dechové zkoušky pro uznání viny ve správním řízení postačí, vyšší míru přesvědčivosti tohoto důkazu měl ostatně zákonodárce při novelizaci právních předpisů na mysli, pak by toto zjištění mělo být dle mého názoru relevantním důkazem i v řízení soudním. V dané věci by tedy bylo vhodné učinit taková zákonná opatření, na jejichž základě by provedení případného vyšetření odběru krve či moči bylo ze stávající právní úpravy odstraněno s výjimkou, že provedení tohoto specifického vyšetření by bylo ponecháno pouze v případech, kdy o vyšetření požádá sama osoba podezřelá z přestupku či trestného činu.

Správní orgány se v rámci své činnosti velmi často setkávají s tím, že k zániku odpovědnosti za přestupek dojde především z důvodu opakovaných omluv účastníků. Napravit ten-

to stav by bylo možné pouze za předpokladu, že by zákonodárce jednoroční lhůtu k vyřízení přestupku legislativně prodloužil na 3 roky. Prodloužit lhůtu pro vyřízení dopravních přestupků na dobu tří let by bylo vhodné rovněž z důvodu, aby byl zajištěn soulad právních předpisů vztahujících se na oblast dopravní agendy.

Ke změně by mělo dojít také v oblasti odečítání bodů z bodového hodnocení. Jedním ze způsobů, jak je možné definovaný počet trestných bodů z registru řidičů odečíst, je řádné absolvování kurzu bezpečné jízdy. Jestliže se pachatel bude opětovně dopouštět méně závažných dopravních deliktů, přičemž nebude dovršena maximální hranice bodového hodnocení, může žádat o odečet bodů prakticky opakovaně. V takových případech se bodový systém zcela míjí svým preventivním účinkem.

Poslední doporučení k nápravě se dotýká subjektů vykonávajících agendu dopravních přestupků. V praxi je zcela běžné, že jsou správní orgány zahlceny obrovským počtem nových případů. Tato situace nastala především s novelizací zákona o silničním provozu a zákona o přestupcích, kdy byl legislativně počet přestupků, jež jsou policejní orgány oprávněny řešit na místě v blokovém řízení, značně omezen. Z daného důvodu je dle mého názoru nutností rozšířit v rámci organizačních změn počty úředníků této specifické oblasti. V souvislosti s náročností při vyřizování agendy dopravních přestupků by dále bylo vhodné, aby dotčení pracovníci měli ukončené vysokoškolské vzdělání, alespoň v bakalářském studijním programu, nejlépe pak právního směru.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BRŮNA, M. *Veřejná správa : (po 1. lednu 2003)*. 1. upravené vydání. Praha : Institut pro místní správu, 2003. 96 s.
- [2] ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. Praha : Linde, 2005. 697 s. ISBN 80-7201-567-2.
- [3] ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení : praktická právní příručka*. 11. vydání. Praha : Linde, 2009. 742 s. ISBN 978-80-7201-765-2.
- [4] ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V. *Přestupkové právo*. Praha : Linde, 2006. 489 s. ISBN 80-7201-596-6.
- [5] KADEČKA, S., PRŮCHA, P. *Správní právo - obecná část*. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2008. 76 s. ISBN 978-80-210-4588-0.
- [6] MATES, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. Praha : C. H. Beck, 2008. 210 s. ISBN 978-80-7179-806-4.
- [7] ONDRUŠ, R. *Správní řád : nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*. Praha : Linde, 2005. 520 s. ISBN 80-7201-523-0.
- [8] Přestupkový spis Městského úřadu v Břeclavi, 2009
- [9] SKULOVÁ, S. a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. 428 s. ISBN 978-80-7380-110-6.
- [10] SVOBODA, P. *Ústavní základy správního řízení v České republice : Právo na spravedlivý proces a české správní řízení*. Praha : Linde, 2007, 359 s. ISBN 978-80-7201-676-1
- [11] Závěr Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu, č. 34, 2006
- [12] Závěr poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu, č. 37, 2006
- [13] Stanovisko Ministerstva dopravy ČR, zn. 111/2006-160-LEG/1, 2006
- [14] Metodika Ministerstva dopravy ČR, č. j. 285/2009-160-OST, 2009
- [15] Rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. 1 Afs 147/2005-107, 2006
- [16] Rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. As 44/2009-101, 2009

[17] Usnesení Ústavního soudu, sp. zn. IV.ÚS 233/02, 2002

Právní předpisy:

Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Zákon č. 505/1990 Sb., o metrologii

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod

Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny

Zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu

Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla

Zákon č. 128/2000 Sb., obecní zřízení

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel

Zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu

Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

atd.	a tak dále
cit.	citace
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
čl.	článek
ČMI	Český metrologický institut
ČR	Česká republika
MV	Ministerstvo vnitra
např.	například
NSS	Nejvyšší správní soud
odst.	odstavec
písm.	písmeno
př. z.	přestupkový zákon
Sb.	Sbírka
s. ř.	správní řád
sp. zn.	spisová značka
str.	strana
tj.	to je
tzv.	takzvaně
ust.	ustanovení
vyhl.	vyhláška
zák.	zákon
zn.	značka

SEZNAM PŘÍLOH

P I Přehled sankcí a bodového hodnocení

PŘÍLOHA P I: PŘEHLED SANKCÍ A BODOVÉHO HODNOCENÍ

Porušení předpisů o provozu na pozemních komunikacích (Přestupek/trestný čin podle ustanovení)	Počet bodů	Pokuta ve správním řízení (Kč) (Trest v trestním řízení)	Zákaz činnosti (ZČ)	Bloková pokuta (Kč)
řízení motorového vozidla bez držení příslušné skupiny nebo podskupiny řídičského oprávnění (§ 22/1 e) bod 1) (§ 180d trestního zákona)	7	25 000 – 50 000 Odnětí svobody do 1 roku nebo peněžitý trest	1 rok – 2 roky Zákaz činnosti 1 rok – 10 let	-----
řízení vozidla ve stavu vylučujícím způsobilost, který si řidič přivodil užitím alkoholického nápoje (nad 1 ‰) nebo jiné návykové látky (§22/1c)) § 201 trestního zákona	7	25 000 – 50 000 Odnětí svobody až do tří let	1 - 2 roky	-----
odmítnutí řidiče podrobit se na výzvu: dechové zkoušce ke zjištění, není-li ovlivněn alkoholem, nebo lékařskému vyšetření ke zjištění, není-li ovlivněn alkoholem v případě, že dechová zkouška byla pozitivní, ačkoli to nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví, nebo odbornému lékařskému vyšetření ke zjištění, není-li ovlivněn jinou návykovou látkou, ačkoli to nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví (§ 22/1d))	7	25 000 – 50 000	1 rok – 2 roky	-----
způsobení dopravní nehody porušením povinnosti řidiče, při které došlo k usmrcení nebo těžké újmě na zdraví § 224 odst. 1, 2 nebo 3 trestního zákona	7	Odnětí svobody až 10 let	1 rok – 10 let	-----
při dopravní nehodě, při které došlo k usmrcení nebo zranění osoby nebo k hmotné škodě převyšující zřejmě na některém ze zúčastněných vozidel včetně přepravovaných věcí částku 100 000 Kč, nebo při které došlo k poškození nebo zničení součásti nebo příslušenství pozemní komunikace, neprodlené nezastavení vozidla nebo neohlášení dopravní nehody policistovi nebo nedovolené opuštění místa dopravní nehody nebo neprodlené nevrácení se na místo dopravní nehody po poskytnutí nebo přivolání pomoci, nebo po ohlášení dopravní nehody (§ 22/1k))	7	2 500 – 5 000	1 měsíc – 6 měsíců (spáchá-li 2x a vícekrát v průběhu 1 roku)	-----
řízení vozidla bezprostředně po požití alkoholu nebo v takové době po požití alkoholu, po kterou je řidič ještě pod jeho vlivem, je-li zjištěný obsah alkoholu v těle řidiče vyšší než 0,3 ‰, nebo řízení vozidla bezprostředně po užití jiné návykové látky nebo v takové době po užití jiné návykové látky, po kterou je řidič ještě pod jejím vlivem (§ 22/1b))	6	10 000 – 20 000	6 měsíců – 1 rok	-----
předjíždění vozidla v případech, ve kterých je to zákonem zakázáno	6	5 000 – 10 000	6 měsíců – 1 rok	-----

(§ 22/1f) bod7)				
při jízdě na dálnici nebo silnici pro motorová vozidla otáčení se nebo jízda v protisměru nebo couvání v místě, kde to není dovoleno (§ 22/1f) bod10)	6	5 000 – 10 000	6 měsíců – 1 rok	-----
vjíždění na železniční přejezd v případech, ve kterých je to zakázáno (§ 22/1f) bod9)	6	2 500 – 5 000	1 měsíc – 6 měsíců (spáchá-li 2x a vícekrát v průběhu 1 roku)	2 500
řízení motorového vozidla řidičem, kterému byl zadržen řidičský průkaz (§ 22/1e) bod2)	6	5 000 – 10 000	6 měsíců – 1 rok	-----
řízení vozidla, které je technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích podle zvláštního právního předpisu tak závažným způsobem, že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích (§ 22/1a) bod 3)	5	5 000 – 10 000	6 měsíců – 1 rok	-----
řízení motorového vozidla bez držení platného osvědčení profesní způsobilosti řidiče (§ 22/1e) bod3)	5	5 000 – 10 000	6 měsíců – 1 rok	-----
řízení motorového vozidla bez držení platného posudku o zdravotní způsobilosti (§ 22/1e) bod4)	5	5 000 – 10 000	6 měsíců – 1 rok	-----
překročení nejvyšší dovolené rychlosti stanovené zákonem nebo dopravní značkou o 40 km/h a více v obci nebo o 50 km/h a více mimo obec (§ 22/1f) bod2)	5	5 000 – 10 000	6 měsíců – 1 rok	-----
nezastavení vozidla na signál, který příkazuje řidiči zastavit vozidlo, nebo nezastavení vozidla na pokyn „Stůj“ daný při řízení provozu na pozemních komunikacích osobou oprávněnou k řízení tohoto provozu (§ 22/1f) bod5)	5	2 500 – 5 000	1 měsíc – 6 měsíců (spáchá-li 2x a vícekrát v průběhu 1 roku)	2 500
při řízení vozidla neumožnění chodci na přechodu pro chodce nerušené a bezpečné přejití vozovky (§ 22/1f) bod 6)	4	2 500 – 5 000	1 měsíc – 6 měsíců (spáchá-li 2x a vícekrát v průběhu 1 roku)	2 500
při řízení vozidla ohrožení chodce přecházejícího pozemní komunikaci, na kterou řidič odbočuje	4	2 500 – 50 00	1 měsíc – 6 měsíců	2 500

(§ 22/1f bod 6)			(spáchá-li 2x a vícekrát v průběhu 1 roku)	
ohrožení chodce při odbočování s vozidlem na místo ležící mimo pozemní komunikaci, při vjíždění na pozemní komunikaci nebo při otáčení a couvání (§ 22/1f) bod 6)	4	2 500 – 5 000	1 měsíc – 6 měsíců (spáchá-li 2x a vícekrát v průběhu 1 roku)	2 500
nedání přednosti v jízdě v případech, ve kterých je řidič povinen dát přednost v jízdě (§ 22/1f) bod 8)	4	2 500 – 5 000	1 měsíc – 6 měsíců (spáchá-li 2x a vícekrát v průběhu 1 roku)	2 500
překročení nejdelší přípustné doby řízení nebo nedodržení stanovené bezpečnostní přestávky v řízení vozidla podle zvláštních právních předpisů (§ 23/1h)	4	do 5 000	-----	-----
řízení vozidla, které užívá jinou registrační značku, než která byla vozidlu přidělena (§ 22/1a) bod 1)	4	5 000 – 10 000	6 měsíců – 1 rok	-----
při dopravní nehodě, při které byla způsobena na některém ze zúčastněných vozidel včetně přepravovaných věcí hmotná škoda nižší než 100 000 Kč nebo při které došlo k poškození nebo zničení součásti nebo příslušenství pozemní komunikace, neprodlené nezastavení vozidla a prokázání totožnosti navzájem včetně sdělení údajů o vozidle nebo odmítnutí sepsat společný záznam o dopravní nehodě nebo nedovolené opuštění místa dopravní nehody nebo neprodlené nevrácení se na místo dopravní nehody po poskytnutí nebo přivolání pomoci (§ 22/1 j))	3	2 500 - 5 000	1 měsíc – 6 měsíců (spáchá-li 2x a vícekrát v průběhu 1 roku)	do 1 000
držení telefonního přístroje nebo jiného hovorového nebo záznamového zařízení v ruce nebo jiným způsobem při řízení vozidla (§ 22/1f) bod1)	3	1 500 – 2 500	-----	1 000
překročení nejvyšší dovolené rychlosti stanovené zákonem nebo dopravní značkou o 20 km/h a více v obci nebo o 30 km/h a více mimo obec (§ 22/1f) bod3)	3	2 500 – 5 000	1 měsíc – 6 měsíců (spáchá-li 2x a vícekrát v průběhu 1 roku)	2 500
nezastavení vozidla před přechodem pro chodce v případech, kdy je řidič povinen tak učinit (§ 22/1f) bod6)	3	2 500 – 5 000	1 měsíc – 6 měsíců (spáchá-li 2x a vícekrát v průběhu 1 roku)	2 500

ohrožení jiného řidiče při přejíždění s vozidlem z jednoho jízdního pruhu do druhého (§ 22/11))	3	1 500 – 2 500	-----	do 2 000
překročení povolených hodnot stanovených zvláštním právním předpisem při kontrolním vážení vozidla podle zvláštního právního předpisu (§ 42 a/4c) z. č. 13/1997 Sb.)	3	do 50 0000	-----	do 5 000
řízení vozidla bezprostředně po požití alkoholu nebo v takové době po požití alkoholu, po kterou je řidič ještě pod jeho vlivem, při zjištěném obsahu alkoholu v těle řidiče ve výši menší nebo rovné 0,3 ‰ (§ 22/1b))	3	10 000 – 20 000	6 měsíců – 1 rok	-----
nedovolená jízda po tramvajovém pásu (§ 22/11)	2	1 500 – 2 500	-----	do 2 000
porušení povinnosti být za jízdy připoután bezpečnostním pásem nebo užít ochrannou přilbu (§ 22/11))	2	1 500 – 2 500	-----	do 2 000
porušení povinnosti použít dětskou autosedačku nebo bezpečnostní pás při přepravě dětí podle § 6 z. č. 361/2000 Sb. (§ 22/11))	2	1 500 – 2 500	-----	do 2 000
neoznačení překážky provozu na pozemních komunikacích, kterou řidič způsobil (§ 22/11))	2	1 500 – 2 500	-----	do 2 000
porušení ustanovení o omezení jízdy některých vozidel (§ 22/1g))	2	2 500 – 5 000	1 měsíc – 6 měsíců (spáchá-li 2x a vícekrát v průběhu 1 roku)	2 500
překročení nejvyšší dovolené rychlosti stanovené zákonem nebo dopravní značkou o méně než 20 km/h v obci nebo o méně než 30 km/h mimo obec (§ 22/1f) bod 4)	2	1 500 – 2 500	-----	1 000
nedovolené užití dálnice nebo silnice pro motorová vozidla nemotorovým vozidlem nebo jízdní soupravou, jejichž konstruk-	1	1 500 – 2 500	-----	do 2 000

ce nebo technický stav neumožňuje dosažení rychlosti stanovené v § 35 odst. 1 z. č. 361/2000 Sb. (§22/11)				
neoprávněné užití vyhrazeného jízdního pruhu (§ 22/11)	1	1 500 – 2 500	-----	do 2 000
porušení ustanovení § 32 z. č. 361/2000 Sb. o osvětlení vozidla (§ 22/11)	1	1 500 – 2 500	-----	do 2 000
porušení povinností vyplývající ze zákazové nebo příkazové značky (kromě výše uvedených případů překročení nejvyšší dovolené rychlosti stanovené dopravní značkou, porušení zákazu předjíždění stanoveného dopravní značkou a zákazových značek B 28 - zákaz zastavení a B 29 - zákaz stání) (§ 22/11)	1	1 500 – 2 500	-----	2 000
neoprávněné užití zvláštního výstražného světla modré barvy, popřípadě doplněného zvláštním zvukovým výstražným znamením (§ 22/11)	1	1 500 – 2 500	-----	2 000
neoprávněné užití zvláštního výstražného světla oranžové barvy (§ 22/11)	1	1 500 – 2 500	-----	2 000
(Zdroj: Městský úřad Břeclav - odbor správních věcí a dopravy)				